

SLOVENSKI NAROD.

lahaja vsak dan dvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemani za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 34 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljanje naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterstopne petit-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je v Knafovih ulicah št 5. in sicer uredništvo v I. nadstr., upravištvo pa v pritličju. — Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10. h.

Upravištva telefon št. 85.

Volilna reforma za Istrski deželni zbor.

V ponedeljek, 23. t. m. je predložil deželni odbor istrski deželni zboru načrt volilne reforme in včeraj je bil ta načrt na predlog dr. Bartolija odkazan posebnemu odseku, ki ima naročilo, da se posvetuje o tem, kako naj se uredi narodnostne razmere v Istri.

Kdor se spominja srditih, brezprimerno srditih bojev, ki so jih vodili istrski Italijani proti Slovincem in Hrvatim v tej kronovini, ta ne more zatajiti svojega začudenja, da je naenkrat dr. Bartoli postal miroljuben in da hoče, naj se potom kompromisa uredi narodnostne razmere v Istri. Nehote se vsili človeku vprašanje: Ali je to samo zvijača ali imajo Italijani resne namene?

Zadnje državnozbornske volitve so pokazale, da stoji italijanstvo v Istri na trhlenih nogah. Hrvatje in Slovenci so v svojih treh okrajih sijajno zmagali, presijajno, dočim so bili Italijani v dveh »italijanskih« okrajih v največji nevarnosti. Istra je slovenska — to so jasno pokazale te volitve.

Sedaj je deželni odbor izdelal načrt volilni reformi za deželni zbor. Po tem načrtu bi imeli Italijani v deželni zboru 24, Hrvatje in Slovenci pa 15 zastopnikov. Ti številki kažeta, da bi po tem načrtu volilne reforme pravo narodnostno razmerje ne dobi izraza, nego da bi se z njim umetno ohranila dosedanja italijanska večina. Hrvatje in Slovenci, ki tvorijo večino prebivalstva, bi bili umetno potisnjeni v manjšino.

Priznati pa se mora, da to ni samo želja Italijanov, marveč konsekvence načelne podlage, na kateri stoji načrt volilne reforme. Ko bi se napravila volilna reforma na temelju splošne in enake volilne pravice, bi bilo skoro nemogoče, ustvariti v deželni zboru italijansko večino. Toda načrt vzdržuje kurije. Volili bi po tem načrtu: veleposelniki 5, trgovaška in obrtniška zbornica 2, mesta 13 (doslej 11), kmetijske občine 13 (doslej 12) in splošni volilni razred 6 poslancev.

Okrajci so seveda razdeljeni po željah in potrebah Italijanov, vendar se je gledalo, da se ustvari kolikor in kakor je Italijanom kazalo narodnostno enotni volilni okrajci.

Glavni ugovor proti načrtu je cenzus. Načrt hoče eliminirati velik del hrvaških in slovenskih volilcev s tem, da določa razmeroma visok cenzus. Volilno pravico naj bi v občinah, kjer so za občinske volitve trije vol. razr., imeli samo tisti volilci, ki volijo pri občinskih volitvah v I. ali v II. razredu, iz tretjega razreda pa le tisti, ki plačujejo najmanj 20 K direktnega davka. V občinah, kjer za občinske volitve ni volilnih razredov, bi imeli volilno pravico tisti volilci, ki pripadajo po davčni dajatvi prvima dvema tretjinama volilcev, izmed drugih volilcev pa samo tisti, ki plačujejo najmanj 10 K direktnega davka.

Ta cenzus je vsekako krivičen, a Italijani ga hočejo imeti, ker jim je samo na ta način mogoče ohraniti nekatere svoje pozicije.

Hrvaški in slovenski poslanci se še niso odločili, kako stališče zavzamejo napram temu načrtu in tega tudi niso mogli storiti, ker je brez dvoma, da bo zanje odločilnega pomena izid posvetovanj o uredbi narodnostnih razmer v deželi.

V ostalem pa se je pokazalo v zadnjih letih, da ni več odločilno, kdo ima v kakem zastopu večino. Obstrukcija je postala obrambno sredstvo manjšin in s tem sredstvom za more energična manjšina vedno prisiliti večino, da sklepa z njo kompromise. To vidimo posebno jasno pri Nemcih na Češkem pa tudi drugod. Eno nam pa kaže ta prva epizoda v zgodovini istrske deželnozbornske volilne reforme: Italijani so zadožbili respekt pred Slovani in so spoznali, da preko njih ne pridejo na dnevni red, nego da morajo z njimi paktirati in sklepati kompromise.

Deželni zbori.

Gradec, 25. septembra. Posl. Vošnjak je utemeljeval svoj predlog za razširjenje telefonskega omrežja na Spodnjem Stajerskem iz telefonskih central Celje in Maribor in od telefonskih prog na Koroško in v Trst. Predlog se je izročil deželniemu kulturnemu odseku. — Posl. Roškar je utemeljeval predlog za podporo posestnikom v ljutomerem in gornjeradgorskem okraju, kjer so provzročile poplave mnogo škode. Poplav je kriva pomanjkljiva regulacija Mure. Predlog za podporo se je izročil finančnemu odseku. — Posl. dr. Ploj je poročal v imenu finančnega

odseka o najetju nadaljnega posojila 190.000 K za zgradbo bolnišnice v Fürstenfeldu. Predlog je bil sprejet brez debate.

Koper, 25. septembra. Istrski deželni zbor je izročil zakonski načrt o spremembi deželnega reda in deželnozbornskega volilnega reda posebni komisiji sedmih članov. Komisiji se je naročilo, naj pri tej priliki preišče in predlaga vsa sredstva, s katerimi bi se mogle narodnostne razmere v Istri stalno urediti. Potem se je rešilo več predlogov lokalnega značaja, med temi tudi predlog posl. Spinčiča glede kozje reje.

Celovec, 25. septembra. Posl. dr. Angerer je vložil samostalen predlog glede reforme srednjega šolstva. Raznim občinam se je dovolilo pobiranje doklade na žgane pijače od 5 do 12 K za hl. Puškarski zadrugi v Borovljah se je dovolilo 10.000 K brezobrestnega posojila na pet let. Končno je bil sprejet zakonski načrt za varstvo planink.

Konference v Pragi.

Praga, 25. septembra. Danes popoldne je bila v deželni zbornici konferenca voditeljev čeških strank. Konferenci je tudi prisostvoval trgovinski minister dr. Fořt. Konferenca je bila v prvi vrsti namenjena predstoječemu imenovanju sodnikov na Češkem. Dr. Fořt je pojasnil sedanje stanje negotbenih pogajanj ter sprejel informacije voditeljev o njihovem bodočem postopanju napram vladi.

Komisija za deželne kulturne zadeve je izrekla včeraj deželnemu odborniku dr. Heroldu nezaupanje. V današnji seji deželnega odbora je dr. Herold pojasnil stvar, zaradi katere je dobil nezaupanje; nato mu je deželni odbor izrekel zaupanje.

Italijansko vseučiliščno vprašanje.

Inomost, 25. septembra. Na shodu italijanskih vseučiliščnikov v Tridentu je govoril poslanec dr. Conci o ustanovitvi italijanskega vseučilišča. Obsodil je parolo »Trst ali pa nič« ter zahteval, naj se vseučilišče ustanovi v Tridentu, predvsem pa se naj takoj zopet ustanovi v Tridentu italijanska pravna fakulteta.

Hrvaška in Ogrska.

Zagreb, 25. septembra. Osrednji odbor socialno - demokratične

stranke za Hrvaško in Slavonijo je izdal proklamacijo na delavstvo, kjer se zahteva za vse polnoletne državljane volilna pravica. V proklamaciji se napovedujejo na dan otvoritve ogrskega državnega zbora velike priredbe za splošno volilno pravico.

Glavni stebri bivše narodne stranke so pridno na delu, da se osnuje nova unionistična stranka za bana Rakodezaya. Jedro stranke bodo tvorili stari madžaroni. Da se pridobi čimveč prist. novi stranki, namigavajo posredovalci iz Pešte, da so vse dobre službe sekcijkih načelnikov, velikih županov itd., domena le pristave nove stranke. Ogrski ministriški predsednik dr. Wekerle je bajje že obljubil, da bo ministrstvo ustreglo zahtevi glede saniranja nekaterih negotbenih krivic ter izjavilo v parlamentu, da se takoj po poravnani negotbeni krizi z Avstrijo sestane regnikolarna deputacija, da prouči hrvaške zahteve. Potemtakem bi bil najden temelj za novo madžaronsko vlado na Hrvaškem, ako bi ne delalo postopanje neodvisne stranke madžaronom nekoliko pomislekov. Uvedli so se že dogovori s Kossuthovi, da bi se sklenila formalna pogodba, vsled katere bi ogrski koaliciji ne bilo mogoče se znova dogovarjati s hrvaško-srbsko koalicio. Dosedaj pa ti dogovori niso imeli uspeha.

Budimpešta, 25. septembra. »Az Ujsag«, ki ima direktne zveze z ogrsko vlado pa tudi s hrvaško banksko stolico, piše, ako bo hrvaško-srbska koalicijska vtrajala v sedanjih poziciji proti banu, se hrvaški sabor ne sklicie dotlej, dokler ne dozir položaj tako daleč, da se sabor razpusti ter se razpiše nove volitve. Rakodezay se hoče izogniti tako nevarnim prizorom, kakor so bili pri nastopu Fejer-varyjeve vlade na Ogrskem. Nove volitve bodo na Hrvaškem najbrže meseca marea ali aprila prihodnjega leta. Ogrska vlada se zanaša, da se bo banov program do tedaj toliko populariziral, da bo mogoče na njegovem programu unionistov delovati. V začetku meseca oktobra se ogrski politiki gotovo sestanejo ter odobre banov program, nakar bo začel Rakodezay organizirati svojo novo stranko.

Budimpešta, 25. septembra. Ogrska vlada predloži proračun za leto 1908. parlamentu šele 20. oktobra. Proračun izkazuje nekoliko prebitka. Pri razlaganju proračuna bo ministriški predsednik kot finančni minister govoril tudi o davčni reformi in nagodbi. V prvem zasedanju začeli dokazovati dogme, izgubil vso, v otroški dobi vcepilna mu vero. Večina je postala indiferentna za verska vprašanja. Na bajke iz otroških let ne morejo verjeti, kaj novega si pa sami ne morejo ustvariti. Od tod tisto površno nazaranje o veri med današnjim razumnostvom, ki ga je izrekel Voltaire, češ, dobro je, da ima moj krojač vero, meni je ni treba. Vera je Voltairu pač le policijsko sredstvo, na kateri nivo je danes tudi splošno padla.

Pravo verstvo pa je del kulture poleg drugih duševnih pridobitev, namreč umetnosti, literature in znanosti. Vprašanje je, ali je religija stvar, ki gremo lahko preko nje na dnevni red, ali se bo razvijala in se razvijala kakor vse druge kulturne pridobitve. Masaryk odgovarja, da bo le tedaj kultura harmonična in nastane cel harmoničen človek, ko bo poleg druge kulture uspevalo tudi verstvo. Ni čuda, da vlada verski indiferentizem, ker ni nihče zmogel sam razrešiti verskega vprašanja, ki obstoji v vsej aktualnosti, niti ga ne reši posamezen narod, le vse človeštvo ga bo razrešilo tekom razvoja. Ni pravilno mnenje inteligence, da je vera potrebna za maso ljudstva, dočim nam inteligentom zadostuje literatura, umetnost, filozofija, znanost, kajti tudi masa ljudstva ne sprejema oficijalne vere iz srca. Ne sme se verstvo

bodo tudi volitve novega predsedstva. Dosedanji predsednik bo brezdvomno zopet izvoljen, dočim podpredsednik Rakovszky ne bo več kandidiral, ker bi ga neodvisna stranka ne hotela več podpirati.

Katoliško ovaduštvo.

Sarajevo, 25. septembra. Glasilo sarajevskega nadškofa dr. Stadlerja »Hrvatski Dnevnik« opozarja v strupenem članku vlado na veliko srbsko nevarnost, češ, da je to gibanje nevarno za okupacijsko ozemlje. Srbski program je baje naperjen proti hrvaštvu in monarhiji. Pred dobro organiziranimi Srbi je baje že vladna oblast preslaba in celo minister je ubogal migljaj srbske deputacije ter osmešil vlado. Srbi sklicujejo svojo skupščino (?), pripravljajo svoj sabor (?), na katerem bodo Petra Karagorgjeviča proglasili za svojega kralja. — Denunciacijaja je prebedasta, da bi izzvala kaj drugega kakor zaničevanje.

Punt v Maroku.

London, 25. septembra. Londonski časopisi razširjajo po španskih poročilih vest, da so francoske čete doživele pri Casablanci velik poraz. Ministrstvo zunanjih del izjavlja, da mu ni ničesar znanega o porazu ter je skoraj gotovo vest prazna izmišljotina.

Pariz, 25. septembra. Sultan Abdul Azis je prisel p 20.000 možmi v Rabat. Sultanu primanjkuje denarja, da ne more izplačevati svojih vojakov. Prisljen je, da zastavlja svoje dragocenosti, in sicer jih je poslal v ta namen v Pariz. Sploh je sultanov finančni položaj skrajno neugoden. Državni dolgov Maroka znašajo 48 milijonov K. Od tega dolga velik del zapade že te dni, in sicer skoraj dva milijona nemškega in blizu 1 milijon francoskega dolga. Oba dolga sta zavarovana s sultanovimi posestvi.

Pomnožitev ameriškega bojnega brodogva.

London, 25. septembra. Zedinjene države si zgrade štiri velike nove bojne ladje, da nadomeste bojne ladje, ki jih odposljejo kmalu v Tihomorje. Zvezne države nameravajo imeti v Tihem morju stalno svojo brodogve.

LISTEK.

I. S. Machar.

Literarni portret.
(Dalje.)

Moja sodba je, da je ni zbirke pesmi sploh, ki bi se mogla meriti s to. In baš za nas Slovence so stvari tam, ki bi nam morale biti kakor višje razodetje, kakor sv. pismo kristjanom. Kdor je napisal to, ni samo velik pesnik, Machar je velik, ostroumen mislec in značaj, značaj iz krema. Povedal je svojim rojakom par britkih resnic naravnost in obraz, vedoč, da ga za to ne čaka hvaležnost in kadilo. Povedal je to domovini ravno zato, ker jo ljubi, kakor pravi sam v epilogu k »Tristium Vindobona«, apostrofjujoč domovino: Já na té vzpomínám, mně potobě se stýská,

A mám tě s celé duše rád. Radi popolnosti naj omenim, da so izšle prošlega leta »Vteřiny« (Trenutki). Prinaša čisto nepolitične stvari iz svojega družinskega življenja in slike iz antike, posebno po Tacitu iz imperatorskih časov. Te slike so plodovi njegovega nedavnega potovanja po Italiji.

Machar ni le pesnik v verzih

ampak je napisal tudi več knjig proze. To so namreč njegovi podlistki, ki so izhajali v »Času« in Masarykovi »Naši Dobi«. Machar je bil namreč eden najboljših članov češke moderne in je v podlistkih napadal in polemiziral — in dela to še zdaj. Herbatšek ima te stvari za tako duhovite in globoke — kar so tudi —, da pravi, da bi se imele prevesti na nemščino; toda menim, da bi vedne osebnosti obteževale razumevanje Nemcem in sploh tujcem. Najiminitnejša izmed zbirk podlistkov je: »Konfese literáta«, pesnikova avtobiografija od otroških let pa do dovršenega prostovoljskega leta na Hradčanih. Ta knjiga je pravi užitek, odkrita je kakor Rousseauove »Confessions«, še bolj ko te pa globoka!

S tem sem končal vrsto Macharjevih del. Ako karakteriziram Macharja v kratkem, moramo reči, da je ta antipod Vrchlickega največja osebnost sodobne češke literature in da so njegova dela utelešenje velikih in resnih idej, kakor jih je malo v svetovni književnosti. Machar je stremil pošteno in brezobzirno vedno za pravo notranjo resnico in nikoli ga ni nič oviralo, da bi je ne povedal naravnost. Machar je vseskozi napreden duh, velike globine, ostroumnosti in resnosti. Tako globoke in jasne sodbe o vprašanjih, ki leže nerešena

v milijonih modernih duš, ni najti pri nas Slovincih. Machar je globoko religiozna narava in ravno radi tega stoji v opoziciji z oficijalno religijo, prav kakor sploh vse religiozne narave naše dobe: Tolstoj, Masaryk, Björnson i. dr. »Warum wir keine Religion bekennen«, pravi že pred sto leti Gothe in Schiller? — »Aus Religion«. In kakor je Machar bolj verski, nego milijoni tistih farizejev, katerih srce je vzlic vsem zunanjim ceremonijam daleč od Boga in vsakega verskega čuta, prav tako je tudi bolj naroden nego vsi oficijalni narodnjaki iz poklica, ki vprijoje »narod, narod«, a njihov srce je mošnja z denarjem, ki se da poljubno raztegniti. (Primeri iz Macharja!) Predstavitelji oficijalnega verstva — duhovniki in narodnjaštvo — »rodoljubi po stanu« — oboji trgujejo s temi vzvišenimi idejami kakor trgovci z lesom. Prvi žive od Boga liki paraziti, drugi od »domovine«. In boj pesnikov velja temu izrabljanju verske in narodne ideje v sebične svrhe, boj pesnikov gre proti laži, hinavstvu in podlemu izkoriščanju...

Dejal sem že, da je Machar globoko verska narav in da ravno radi tega stoji v opoziciji proti oficijalnim predstaviteljem verstva, veram ali konfesijam. Današnji čas je čas verske krize. Inteligent je večinoma že kot dijak četrte ali pete šole, ko so mu

identificirati s filozofijo in umetnostjo, le problem verstva je vedno živ in radi tega se bavi filozofija in umetnost vedno z njim. To samo na sebi še ni verstvo. To je teorija. Verstvo pa je praksa, življenje! Tudi naravnost ni verstvo! Ono je sicer ozko zvezano z verstvom in če pada verski čuti, pada tudi naravnost, in ker naravnost daje moč narodu, pada narod. Kaj je pravzaprav verstvo ali religija? Religija je po Masaryku prečuteno in premišljeno zavedanje sezamerja svojega jaza k svetui in bogu. Ker ima vsak svoj jaz, je toliko religij, kolikor teh jazov, t. j. vsak ima svojo religijo ali religija je popolnoma stvar posameznika ali doela individualna. In ako morda večsili ni bila takšna, se vedno bolj individualizira. Gre se pa za to, da človek čuti to svoje razmerje k večnosti ali pa sploh ne čuti. So namreč narave, ki nimajo verskega čuta, kakor so tudi ljudje, ki nimajo umetniškega čuta. V razmerju k bogu je tudi obseženo razmerje k ljudem, v tem je razmerje k naravnosti. Radi tega je delavsko in žensko vprašanje naravno in tudi versko. Verstvo pa ni le v sentimentalnem »gefühlsduselnu« in romanticizmu. So ljudje, ki jim je vera šport, imajo užitek nad obredi in kultu, in v tistem iščejo rešitev, to so po Masaryku verski sladkosnedeži. Vera ni zgolj stvar čuvstva, vera

Nekaj o študijah na c. kr. zem- ljedelski visoki šoli na Dunaju.

Bili so časi, ko je obstajala med nami Slovenci pretežno večina našega razumnostva iz teologov in juristov, filozofov in medicincev so bili že bolj redko sejani, tehnik nam je bil nenavadno prikazen, a agronom pravcata — terra incognita. Kaj da je bilo temu vzrok, ni težko uganiti, če pomislimo, kako neugodno je še danes dejansko razmerje med gimnaziji in realčani v slovenskem ozemlju, kako malo je še danes zanimanja za realne študije! Ali napredek duha in časa, posebno izredni napredek tehničnih in tehničnih sorodnih ved zadnjih dvajset let je odprl tudi nam Slovencem oči, da smo jeli uvidevati, mogoče prepozno, veliko važnost praktičnih ved ter pošiljati svojo dečo številneje v realke, mesto polniti ž njimi iz itak prenapolnjene prostora naših gimnazij. Niso še docela pokopani zastareli nazori in predsodki naših očetov, mnogo je še slabega in trhlega, treba je še večletnega intenzivnega dela v govoru in pisavi, da je odstranjeno to, kar je oviralo umno pomnovanje danih razmer, vendar bi bili v naši sodbi prenapoljeni, če bi ne hoteli pripoznati dejstva, da se v tem oziru vidno boljšamo. Nenašo zaslug si je stekla pri tem reformatoričnem delu zlasti naša radikalna mladež, ki je počela, uvidevši veliko indolenco naše javnosti napram vsem mladega akademika tičočim stanovskim vprašanjem, prav marljivo tudi na tem polju orati — ledino. Tedaj je splavala zemljedelska visoka šola iz morja pozabljenosti na površje, od takrat jedva vemo, kolikega pomena bi bila za nas Slovence z ozirom na naše politične, gospodarske in kulturne razmere, če bi se bil kdaj pred drugačij vladni sistem napram nam. — Kaj je vendar cilj in smoter te šole, iz kolikor in kakih oddelkov obstoji, kaka bodočnost čaka absolvente te šole? Tako se vprašuje često oni, ki je kdaj slišal o njej in si ni bil popolnoma na jasnem o stremeljenju, delovanju in nehanju. Zato menda ne bude odveč, ako bodem skušal v naslednjih vrstah podati širši javnosti po močeh točno in zanesljivo sliko o vsem, kar nam nudi ta šola iz znanega in praktičnega stališča, da se enkrat za vselej razbistrijo medli in nejasni pojmi o njej in njenem ustroju, ki često begajo javnost ter kvarijo njen ugled. — Prvotno gozdarska akademija s srednješolskim značajem v Mariabrunnu poleg Dunaja se je pretvorila l. 1872. v visoko šolo, obstoječo iz poljedelškega in gozdarskega oddelka, katerima se je priključil 1889. še kulturnotehnični. L. 1905. se je poduk razširil na štiri leta, dočim se je preje samo tri leta podučevalo. Zajedno s štiriletno se ji je podelila pravica doktorata, s čimer je bil storjen zadnji korak k popolni preosnovi te šole, tako da je danes enakovredna vsaki drugi visoki šoli. Njena naloga je, pred vsem izobraziti mladega slušatelja znanstveno, bodisi v poljedelški, v gozdarski ali kulturnotehnični vedi. V sled tega se nahaja večina absolviranih poljedelcev v službi pri večjih posevkih. Vsa ta posestva so izključno v privatnih rokah, državnih ni. Ne preostane tedaj ničesar drugega, kot privatna služba, ki pa iz znanih vzrokov ni nič kaj priljubljena, dasi bi donášala pozneje razmeroma lepe dohodke. Druga pot jih vodi v kemična preizkuševališča, v tovarne za sladkor in špirt; v teh imajo prednost večinoma nalašči zato izšolani tehniki, v onih kemiki. Edino zanesljivo sredstvo, ki bi pomoglo poljedelcem do teh mest, bi bila —

je tudi stvar mišljenja in glavno mišljenja. Kdor ne misli, tudi ne čuti. Mi ne rabimo verstva le za nekatero trenutko, ampak za vse življenje in večnost je zdaj ali pa nikoli! Značilno je pa, da danes ne iščemo verstva v formi cerkve, ampak da verstvo postaja laično. In že tam je versko življenje boljše, kjer imajo laiki besedo v cerkveni organizaciji, kakor na pr. pri protestantih. Katoliška organizacija pa je strogo vojaška in laikom tam ni prostora. Pri nas v Avstriji ravno radi tega ni nič življenja in gibanja v cerkvah, pri nas vlada po Masaryku c. kr. religija ali kakor jo je imenoval v svojem »deviškem« govoru »Gasthauschristentum«. Prvi pogoj, da se verstvo svobodno razvija, je ločitev cerkve od države in šole. Naj se verstvo ne degraduje za sredstvo države in policije!

Ravno Machar je eden onih globokih umetnikov našega časa, ki ga peče problem religije, kakor peče Tolsteja, Kranjčevića i. dr. In značilno je, da nastopajo vsi ti veliki umetniki z vsemi močmi proti oficialni predstaviteljici verstva, proti cerkvi. Eden najgrandioznejših izrazov te umetnosti, ki se peča z religijo, je Macharjeva pesem »Na Golgati« v enako imenovani knjigi.

(Konec prihodnjik.)

protekcija. Kdor se hoče posvetiti učiteljskemu stanu na nižjih, srednjih in visokih poljedelških šolah, onemu je odprta zadnja, priznana najsigurnejša pot, naj si že bude služba držalna ali državna. K tej kategoriji poljedelcu odkazanih mest prštevam še uradništvo kmetijskih družb, v kolikor je strokovno izvečbano, potovalne učitelje, vinarske in mlekarke nadzornike. Sedaj nastane vprašanje: Kam se naj neki obrne slovenski poljedelec po dokončanih študijah? V naših sedanjih razmerah bi mu nasvetoval le tujino, če ni slučajno kje doma kako mesto prazno, kar se pa zgodi, žal, prav redko. Manjkajo nam obsežna posestva, domače poljske produkte uporabljajoče industrije itak nimamo, knetijskih šol, izvezniš grnske in bodoče šentjurske na Stajerskem, je premalo, tam pa, kjer bi se našel časoma kak prostor, se krčevito drži vsak svojega stolčka, iz gole bojzami pred mlajšo, agilnejšo močjo. Se li torej spleča v očigled vsem tem stanovskim neugodnostim obiskovanje poljedelškega oddelka po Slovencih? Odkrito povem, da, toda omejeno o številu. — Po Avstriji pihlja, odkar se je sešel nov državni zbor, svež agrarni veter. Ako nas tedaj ugodna prognoza, izhajajoča iz vladnih in vladni prijaznih krogov, ne vara, smemo se nadejati na končno rešitev velikega dela najaktualnejših agrarnih vprašanj. Dotlej moramo skrbno čuvati nad vsakim vladnim korakom, da nas dogodki ne zalotijo nepripravljene. Zategadelj bi priporočal sledeče: V prvi vrsti naj bi se lotili tega študija sinov imovitejših staršev. Takim ni sile do kruha, če tudi čakajo nanj več ali manj časa. Prav nič bi jim ne škodovalo, če bi preje dovršili juridične študije in šele potlej poljedelške. Kolike važnosti bi bilo za nas Slovence, če bi sedel v poljedelškem ministertvu rojak-veščak! Dosedaj so pošiljali naši imoviti sloji svoje sinove iz gole komoditete večinoma na univerzo. Naj bi postalo v tem oziru v bodoče drugače! Vseina drugim pa, ki kažejo veselje in zmožnost za to vedo, a ne razpolagajo čez bogve kaka denarna sredstva, bi svetoval, da spoje poljedelško stroko s kulturnotehnično stvar je brez vsakih težkoč izpeljiva. Seveda se potrebuje potlej za skupni študij domala pet in pol let, kar ni nikakor preveč, če pomislimo, da čaka enaka usoda revnega medicinceva v najugodnejšem slučaju. Če torej koga plaši gmotno vprašanje, naj bo potolažen, kajti stroški za študije na tej šoli so slični onim na medicinski fakulteti, naj že obiskuje ta ali oni več oddelkov ali samo enega.

Kar se tiče gozdarskega študija, bodi povedano, da najde Slovence z njim lažje pot do kruha, nego s poljedelškim. Privatnih služb zanj tudi tu ni, izvzemši po protekciji, zato pa je nekoliko boljše s državnimi. Slovencem je priporočljivo gozdno ravnateljstvo v Gorici s precej obsežnim delokrogom. Uradniško osebje je po večini nemško, nekaj je italijanskega, skoro nič ni slovenskega; zatorej naj bi se oglašali Slovenci tje karj pridno. Rabijo jih tudi pri hudourniški sekciji v Beljaku in Zadru, pri slednji le tedaj, če manjka Hrvatov. Tu so plačani začetkoma veliko boljše, nego pri ravnateljstvih. Če se slednjič povspne kak Slovenec do tega, da je hkrati jurist in gozdar, temu se pač ni bati za lepo bodočnost. Vsaka druga kombinacija, recimo: gozdarstvo s kulturnotehniko ali poljedelstvom, ne bi imela zaželjenega uspeha.

Kulturnotehn. študij bi nazval študij — bodočnosti. Ozirom se nekoliko po našem ozemlju in videli bodemo, kako ogromno, kako težavno delo še čaka slovenskega kulturnegatehnika. Regul. rek in potokov, izsuševanje močvirij, zboljšanje travnikov potom primernih vodnih odvodov in dovodov, raznovrstne vodovodne naprave, vse to tvori zamotan kompleks del, ki leta in leta ne bodo končana. Pri prvem pogledu vsakako krasna perspektiva za Slovence — strokovnjaka, polna najlepših nad ter dalekošnih načrtov, ali tako dolgo iluzorična, dokler se ni krenilo tudi tu na boljše pot! Čas bi že bil, da bi se naši merodajni činitelji prav krepko ganili, poudarjajoč povsodi in ob vsaki priliki nujno potrebo kulturnega sveta za Kranjsko. Lep vzgled v tem oziru nam dajejo Češka, Nižje Avstrijska in Stajerska, kjer so se že pred leti konstituirali enaki sveti, združivši v sebi vse agrarne zadeve in posle, ki so do tedaj trpeli le vsled tega prav občutno škodo, ker so bili brez pravega medsebojnega stika, brez gotove smeri in dobrega vodstva. V bodočem kranjskem kulturnem svetu bi našli slovenski kulturnitehniki varno zavetišče ter odlično torišče strokovnega dela sebi in narodu v prid. — Res je, da ni najti bogve kako lahko privatnih služb za Slovence, ker nam

manjka domačih podjetij, ki bi se bavila s kulturnotehničnimi deli, res pa je, da imamo nekaj deželni mest in nekaj mest pri agrarnih operacijah, kjer bi Slovence potrebovali, ki pa so izostali, deloma, ker jih ni bilo, deloma po krivdi za to poklicanih činiteljev, deloma po lastni krivdi. Bodimo torej previdni in ne odsvetujmo od študija, ki obeta, sodeč po rapidnem razvitku in izrednem ugledu, ki si ga je bil pridobil tekom kratke dobe svojega obstanka, za bodočnost — najboljše! Mimogrede bi še pripomnil, da sprejmo kulturnegatehn. s prvimi državnimi izpitom kaj radi za geometra, kar je gotovo tolažljivo za one, ki bi ne mogli nadaljevati svojih študij iz gmotnih ali drugih ozirov. Končno naj omenim, da me je nekoliko iznenadil oni del referata g. phil. Breznika na II. radikalnem shodu v Celju, kjer cenjeni govornik kar direktno odsvetuje od agronomskega študija, ker nisem nikdar pričakoval, da se ga bo tako slabo informiralo. V zadnjem letnem tečaju nas je bilo 17 agronomov; od teh je večina izšla iz gimnazij, le nekaj je bilo realcev. To število, ki zadostuje za naše sedanje razmere in potrebe, moramo ohraniti za vsako ceno, ako hočemo za silo vzdržati konkurenco italijanskih kolegov, katerih je že danes veliko nad 20. Če bi se tedaj ravnali po Breznikovem nasvetu, bi se bilo krčilo število Slovencev od leta do leta, v do glednem času ne bi bilo več slovenskih agronomov.

Agronom.

Sestanek poštnih uradnikov.

V nedeljo zvečer je priredila ljubljanska podružnica društva poštnih uradnikov v salonu hotela »Pirija« jako mnogobrojno obiskan sestanek poštnih uradnikov. Prišel je nanj tudi predsednik osrednjega odbora, poštni kontrolor g. Fibich z Dunaja. Sestanek je pokazal, da se ljubljanski poštni uradniki docela zavajajo položaja svojega stanu in da bodo znali poslužiti se vseh dopustnih sredstev, da dosežejo, kar žele in kar jim po vsej pravici tudi gre.

Sestanek je otvoril podružnični predsednik g. oficijal Mayer, ki je najiskreneje pozdravil vse navzoče, zlasti pa dunajskega gosta g. Fibicha ter naznanil, kaj je namen sestanka.

G. predsednik je nato prvi poročal o službenih razmerah in nedeljskem počitku poštnega urada Ljubljana 2. Govornik je pri tem uradu že sedem let in je nad pet let opravljal vsak drugi dan nočno službo. Službovanje je bilo vedno napornejšo, posebno ponoči, že itak kratek nočni počitek se je vedno krajšal vsled upeljave novih vlakov. Taka služba je tako naporna, da je ni mogoče več prenašati — ker kdo naj more opravljati nočno službo, če nima prejšnje popoldne prosto?!

Poštno uradništvo Ljubljana 2 je skušalo na vsak način doseči drugo službeno razdelitev, da bi bila nočna služba vsak tretji večer. Seveda se to ni dalo izvesti brez pomožitve osebja, vendar predstojnik in poštna direkcija v Trstu nista hotela o tem ničesar vedeti.

Tu je prišel slučajno v Ljubljano višji poštni nadzornik Lunda, ki je uvedel splošno kartiranje, vsled česar je bilo osebje pomnoženo za eno moč in so 3 kartisti imeli vsak tretji dan nočno službo. Peronska služba in instradacija je pa ostala še vsako drugo noč. Leta 1904. je govornik bil kot delegat podružnice na Dunaju v ministertvu, in leto pozneje tovariš Tomažin, kjer sta s pomočjo osrednje zveze izposlovala nočno službo vsako tretjo noč.

Kar se tiče počitka ob nedeljah in praznikih, je prav žalostno za imenovanem uradu. Poročevalec v sedmih letih ni imel ene nedelje proste! Neverjetno skoraj, a resnično!

Trgovsko ministertvo je odredilo, naj se nedeljski počitek uvede, kjer se da uvesti. Poštni uradniki Ljubljana 2 so prepričani, da je na njih uradu mogoče uvesti tak počitek, ne da bi promet trpel kaj škode, kajti oni nečejo, da bi se ne opravilo vse delo. Službo hočejo opravljati ob nedeljah kot ob delavnih, in sicer hočejo eno nedeljo toliko delati, da bodo potem drugo prosti. Le s to izjemo, da bi bila ob nedeljah od 1. do polu 5. popoldne samo po dva uradnika v službi mesto tri — v tem času bi tudi ob delavnih mogla opravljati službo le po dva uradnika, če bi tretjemu ne bilo treba imeti posla s strankami, kateri posel pa ob nedeljah odpade. To je tista točka, katere se predstojnik tako oprijema! Predstojnik trdi, da nikakor ne gre, da bi samo en uradnik ostal v pisarni, ko mora drugi na peron, ker se lahko prigodi kako spoliiranje! Poštni uradniki pa menijo, da če je kdo lopov, to lahko stori ponoči, ko drugi spe, podnevi pa ne, ker vsak trenutke pride

lahko kdo v pisarno! Sicer je pa tako skoraj zmirom notri sluga, s katerim odpira denarne vrečke, dočim drugi uradnik pri tem nima ničesar opraviti.

Istotako je neutemeljena zahteva po treh uradnikih, češ, če bi kateri izmed dunajskih poštno-ambulantnih uradnikov zbolel, da bi potem vstopil kdo izmed tukajšnjih poštnih uradnikov v vlak in se odpeljal z njim. To bi prišlo v poštev le pri vozni pošti T. W. 9 ob 3., kajti sicer so zmirom trije uradniki v službi. Taka potreba se v zadnjih sedmih letih še ni nikoli pripetila! Sicer pa poštni urad na kolodvoru to nič ne briga, ker je načelstvo vozne pošte v Ljubljani 1. Le nekoliko dobre volje od predstojnika, pa bi šlo!

Boj za nedeljski počitek se bje z vsilo silo že tri leta. Končan bo, kakor je upati, letos s pomočjo osrednjega vodstva v prid poštnih uradnikov, ki so docela opravičeni zahtevati in tudi dobiti nedeljski počitek.

K tej točki se oglašajo še g. oficijal Tomaz in. Govornik je mnenja, če ni morebiti nekoliko hudobnosti od gotove strani, da se poštnim uradnikom na kolodvoru njihov položaj na noben način ne izboljša. Ako je kazalo ministertvu oziroma višji poštni nadzornik Hocheisel dobro voljo upeljati na kolodvoru nedeljski počitek in če se pomisli, da je predstojnik urada višji poštni kontrolor g. Tomažič skušal in umel preprečiti predložitev spomenice glede ureditve nočne službe, potem bo iskati glavnega kriveca, da se nedeljski počitek ni uvedel, ravno v osebje g. Tomažiča. Neverjetno je, a resnično, da kolega ne privoži tovarišu boljše eksistence. Nedeljski počitek bi bilo mogoče upeljati, ne da bi kdo trpel vsled tega kako škodo. Tudi disciplina bi zato nič ne trpela. Prometni uradniki so resni in inteligentni možje, ki se zavajajo svojih dolžnosti, pa tudi svojih pravic, seveda pa če je tudi dober kolega njihov predstojnik. S ponosom se lahko sključujemo na ravnatelja Mahra v Crnovicah. Ali je bilo možko ali celo vredno uradnega predstojnika, da je preprečil akcijo za ureditev nočne službe, ko je zahrbtno prigovarjal svoje uradnike, da ne podpisujejo dolžne spomenice?

Da se je nočna služba na kolodvoru uredila, se je zgodilo to proti volji g. Tomažiča. In zdaj nasprotuje zopet upeljavi nedeljskega počitka. Boječ se Hocheisla je tedaj skušal vso stvar zavleči do kakega ugodnega trenutka. In res! Višji poštni nadzornik Hocheisel je zapustil ministertvo, katero je zdaj svoje mnenje o nedeljskem počitku spreverglo in Tomažič je zmagal. Pri tem pa mu je moralo iti ravnateljstvo na roke. Saj nas imajo povsod tako radi. Višji komisar Hummel je pogosto trdil, da tako vestnih poštnih uradnikov ni, kot so kranjski. Na Sorlijevem banketu je rekel v svojem govoru: Von Cattaro bis Podvoločica gibt es keinen Postbeamten, wie einen Kranerbeamten. In res ni trpelo dolgo, pa so bili ljubljancje (letos v januarju) v obilnem številu preterirani, češ, da ne znajo italijanski, kar ni res, ker so vsi bili dlje ali manj v Trstu, se prej učili v šoli italijansko ali pa latinsko in privatno. Res, da nimajo vaje, ali temu bi si na Primorskem kmalu odpomogli. Značilno je pri tem, da se od ljubljanskih uradnikov zahteva toliko jezikov č hočejo napredovati, pri drugih pa ne. Koliko je Nemcev in Italijanov, ki ne znajo slovenskega niti hrvaškega, četudi je v okrožju celega ravnateljstva, tudi v Trstu, slovenski jezik deželni jezik. To nelogično postopanje vzbuja sum, da italijanski jezik naj je sredstvo v dosego namena.

In ko se je posrečilo ljubljanske poštno uradnike preterirati, naj nimajo še nedeljskega počitka. Tako sta si menda mislila višji komisar Hummel in višji kontrolor Tomažič. No pa tudi za gospoda Tomažiča pride čas in bo moral — v pokoj — poštni uradniki žele, da prav kmalu. Da bi zapustil na pošti lepe spomine, pa menda nobeden, tudi on ne pričakaje. Nato je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija, da prosijo poštni uradniki ljubljanske podružnice vodstvo osrednjega društva poštnih uradnikov, naj z vsi energijo deluje na dosego nedeljskega in prazniškega počitka pri poštnem uradu Ljubljana 2, dalje naj deluje na to, da se olajšajo težavne in za enega uradnika skoraj nemogoče nočne službe pri pisemski špediciji in tovornem oddelku poštnega urada Ljubljana 1 s tem, da se pomnoži osebje za eno moč.

Nato je obširno in zanimivo govoril predsednik osrednjega društva g. Fibich. Njegov govor priobčirno drugi pot.

O umirovljenju dosluženih uradnikov je poročal g. oficijal Sirk. Govornik je izražal svoje ogorčenje nad uradniki, ki po 35letni službeni dobi še nočejo iti v pokoj, ampak zavirajo, da mlajše moči ne morejo avanzirati. Edini višji kontrolor Eržen, ki je bil vedno možak, od nog

do glave, je takoj stopil v pokoj, ko je prišel zakon o 35letnem službovanju. Višji kontrolor ima le 14 K in kontrolor samo 12 K na mesec več, če služi, kakor bi ga imel, če bi šel v pokoj. Kje dobite človeka, ki bi služil državi za 14 K ali celo 12 K na mesec? Ako ti gospodje svoje delo tako visoko taksirajo, potem jih je pač obžalovati, da še nadalje služijo. V Ljubljani služi pet takih gospodov skupaj za 2 K 25 vin. dnevno, torej za toliko, kolikor zasluži vsak dninar! To je brezobzirnost proti mlajšim kolegom, ki bodo plačevali toliko let toliko višjo pokojninsko doklado. Zato morajo tudi ti brezobzirno postopati proti dosluženim tovarišem.

Sklene se pozvati doslužence, da dosluženi gg. kolegi prej ko mogoče zaprosijo za svoje umirovljenje. Da ne bo poziv brezuspešen, naj se proti doslužencem eventualno postopa radikalnejše. Osrednje vodstvo društva poštnih uradnikov pa naj z vsami silami dela na to, da se upelje prisilno upokojenje.

Glede tukajšnjih dopustov je prevzel nalogo g. Fibich, da bo posredoval pri tržaški direkciji, da bodo dopusti taki kot so bili upeljani na Nižje Avstrijskem, in sicer po razredih 14, 18, 21 in 28 dni vsako leto.

Pri slučajnostih se je prošnja šentpeterskih uradnikov radi takozvane kraske doklade, ki jo uživajo že oficijantje, izročila in priporočala predsedniku g. Fibichu.

G. oficijal Keil je poročal o vtisih, ki jih je dobil pri shodu postarjev in oficijantov julija meseca glede vsepoštno organizacije.

Ko so se končno čule razne pritožbe glede avanzna, o preteriranju slovenskih uradnikov, pri katerih pritožbah je bil pogosto imenovan Hummel, ki baje igra pri tem veliko vlogo, je zaključil gosp. predsednik sestanek.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 26 septembra.

— Novi predsednik »Slovenske Matic«. Snoči je volil odbor »Slovenske Matic« novega predsednika mesto odstopivšega dež. šol. nadzornika Frana Levca. Za predsednika je bil izvoljen z 21 glasovi prof. dr. Fran Ilešič, ki je izvolitev sprejel. Prof. Makso Pletersnik je dobil 1 glas. Dr. Ilešiča je volil tudi dr. Fran Detela, dočim so ostali klerikalni odborniki oddali prazne glasovnice z izjavo, da sicer nimajo nobenega poudara nastopiti proti izvolitvi dr. Ilešiča.

— »Slovenec« in shod v Rimanju. Iz Trsta se nam piše: »Slovenec« je vzbudil v Trstu s svojim roparskim romanom velikanski smeh. Kar je v tem romanu povedanega, delalo bi Karlu Mayu čast. Predstavite si le: banditi so se zmenili, da treba ubiti »Slovenčevga« poročevalca; napadli so ga v vozu in mu hoteli črepinjo razbiti; on je čudežno ubežal roparski bandi, z razbitim vozom je ušel in se v temi po skalovju rešil v Kantinaro (sic!), kjer so ga tolovaji še iskali vso noč. Ali te groza ne spreletava, usmiljeni čitatelj? In vendar si misli, da so lepi časi Rinalda Rinaldinja in Schinderhansa že minili in da sta se Cooper in Karl May preživela, kaj pa še; pride v Rimanje ljudje božji, v tržaško okolico in prepričali se boste, da je tu roparska romantika bolj v evetu, nego v Maroku. Ali šalo na stran. Pobjitati »Slovenčev« roman nam ne prihaja na misel, ker romane sploh ni soditi po resničnosti v njih navedenih dejstev. Vendar pa omenjamo tu: Vaš poročevalec, očividec cele epizode, ni poročal nič več in nič manj, nego se je v resnici zgodilo. Ves »banditski napad«, ki ni bil nikakor pripravljen, se je izvršil tekom treh minut. O prisotnosti Terseglavovi večinoma ljudi, navzočih na veselici, niti znalo ni; moram tudi reči, da večji del Tržčanov (smo pač ignorantni) tega slavnega moža niti po imenu ne pozna. Le nekateri, ki ga osebno poznajo, so ostale opozorili nanj med veselico. G. Terseglav pa si s svojo indijansko povestjo dela velikansko reklamo, češ, glej kako me smatrajo za nevarnega; sem pač velik mož. — Konec romana pa ne dela bujni fantaziji »Slovenčevga« poročevalca posebne časti, najmanj pa podaja lepo sliko o njegovem pogumu. Kronika pravi: Zdrdral je voz s samim Terseglavom, dočim je njegova teta ostala med »banditi«, ki se je niso niti dotaknili, še manj pa žalili z najmanjšo besedo; a ti banditi pa se niso zganili z mesta, ampak se povrnilo na veselico prostor. — Roman »Slovenčev« pa pravi: Banditi, ki niso mogli Terseglava ubiti, so tekli za vozom; on se je rešil pred roparji v Katinari še le (pol ure daleč) pri župniku. In res, ali ima g. Terseglav tako bujno, že patologično fantazijo; ali pa je tak strahopetec, da je že ob

(Dalje v prilogi).

vzklikanju par ljudi izgubil pamet, da se mu je jelo mešati. Naj se reče, kar se hoče: Stefe je pač drugi mož. Ta zavija le toliko, da je poročilo vsaj verjetno; Tersekjav pa piše kar cele romane. Še nekaj lepega! »Slovenec« blebeto o narodni organizaciji, pod vodstvom, katere se je baje zgodil ves roparski napad. N. D. O. pa sploh niti v Riemanjih ni bila, in med »banditi« ni bilo nikakega organiziranja. Lepa laž — na krščanski podlagi.

— **Mir** glasilo koroških Slovencev v svoji zadnji številki oklofuta najprvo samega sebe s tem, da priobčuje brez kakega komentarja pismo znanega koroškega napredno mislečega rodoljuba, ki obsoja v pismu tudi nas ožigosane napade »Mirove« na napredno misleče rojake ter izjavlja, da se bo vsled tega ogibal javnemu delu. Razum tega pa se »Mir« na ginljiv način navdušuje za »Slomskarje« in slomskarijo; posebno mu imponira ideja, sprožena na znanem slomškarskem shodu, — da bodi vsaka učiteljica voditeljica Marijinih devic... Ginljivo! Tudi mi priobčujemo to za sedanjí »Mir« jako značilno navdušenje za Slomskarje brez nadaljnega komentarja.

— **Vandalizem.** Pod tem zaglavjem piše »Planinski Vestnik«. Kate-remu planincu ni znan Aljažev stolp orjaškega Triglava! Ta stolp je prvi spomenik v Julskih Alpah in najlepši spomin za turistično delovanje našega župnika Aljaža. Stolp je zavetišče, kakršnega ni nikjer drugod v Alpah. Odmunaj je imel stolp, ki je bil postavljen po zaslugah g. župnika Jakoba Aljaža, napis: Aljažev stolp, in v njem je hranilo Slov. planinsko društvo svojo spominsko knjigo. Začetkom septembra pa je došla vest, da je Aljažev stolp poškodovan. Prepričali smo se, da je neki zlobnež izbil z njega več napisnih črk, posebno tistih, ki označujejo napis za slovenski napis. Hkratu smo se preverili, da je izginila tudi spominška knjiga iz stolpa. Krivica, ki je pokvaril napis in odnesel slovensko spominsko knjigo, bo težko zaslediti. Moralnega krivca pa vsekakor poznamo, in ta je nestrpni nemški šovinizem, ki se hoče po planinah, koder živi samo slovenski rod, z nemškimi imeni in napisi šopiriti in vsak znak slovenskega delovanja zatreti. Le pogljemo, kako napada nemško-nacionalni list »Grazer Tagblatt« Slovensko planinsko društvo in kako kliče na bojkot naših planinskih koč! In vendar ne nastopa Slov. plan. društvo nikjer šovinistno, marveč oskrbuje svoje kočice vestno in skrbno kot vsakemu turistu pristopna zavetišča, v katerih ne žalimo nobene narodnosti. Nedavno je tudi glasilo »Mitteilungen des Deutsch-österreichischen Alpenvereins« v 15. letošnji številki napadlo delovanje našega društva, smiselje njegovo delovanje in namigavalo, da bode Nemško-avstrijsko planinsko društvo v bodoče v javnosti bolj kazalo znake svojega delovanja, torej nemški značaj dotičnih naprav, in se je tudi bahalo z uspešnim germaniziranjem slovenskih imen v Karavan-kah (naj se primerjajo popolnoma neznan, a od Nemcev sedaj dosledno rabljena imena Kahlkogel za Golic, Rozenkogel za Roščico itd.). Taki pozivi na bojkot slovenskih naprav rodijo seveda take divjaške izbruhe, kakršnen se je pripetil na Gastlitzlenu Aljaževem stolpu. Ali je to pravi način planinskega delovanja, naj presoja širša javnost. S takimi nastopi pa kažejo Nemci, da jim ni za to, da bi zares gojili turistic, nego da se hočejo le vsesati v naš život in vtisniti našim planinskim kra-tem popolnoma nemški pečat. Domačini in posebno javni zastopci v naših planinskih pokrajinah, pazite na to razdirajoče delovanje Nemškega planinskega društva, katerega zaupniki so naše domače poturice v Ljubljani profesor Vesel, dr. Roschnik, prof. Belar, trgovec Ječminek...!

— **Samo da je res!** »Domoljub« se bere sledeča dišeča cvetka iz vrhov farovške žurnalistike: »Vsak duhovnik ima v palčevem nohtu več, kakor liberalci v svojih bučah.« Brez dvoma je to pohvalo napisal mož, ki je študiral na tako znamenitem viru modrosti, kakor je ljubljanski lemanat. Samo to je pozabil povedati, česa ima duhovnik v palčevem nohtu več nego liberalci v svojih bučah. Pa ne morda umazano-sti?!

— **Ljudski shod v Celju.** Iz Celja se nam piše: Deželno zastopstvo štajerske socialdemokratske stranke je sklicalo za nedeljo, 22. septembra ljudski shod v Celju. Ta shod se je vršil v salonu gostilne »Pri zelenem travniku« ob dokaj dobri udeležbi ter je bilo navzočih tudi precej Slovencev. Na dnevnem redu je bil razgovor o preosnovi štajerskega deželne-ga zbora, oziroma o enaki in splošni volilni pravici za to zastopstvo. Referent Friedrich iz Grada

je na podlagi statističnih dat drastično dokazal, kako krivičen in enostranski je sedanjí volilni red v deželni zbor ter je ožigosal doseadanje delovanje štajerskega deželne-ga zbora, pri tem omenjajoč, kako ta »ljudski« zastop zanemarja skrb za uboge in hirajoče in kako zapostavlja šolstvo. Nad 4000 a u a l f a b e t o v se pošilja brezpomolno slednje leto v daljni svet. Od 71 sedanjih deželnih poslancev pride na nižje sloje, t. j. na delavsko ljudstvo, le osem poslancev, dočim n. pr. 200 štajerskih ve-leposestnikov voli v deželni zbor 12 slancev! Govornik je rekel: To je vnebovpijoča krivica in se mora — odpraviti. Življenski interes telesno in duševno delujočih slojev, kakor tudi s a m o s p o š t o v a n j e t e h k r o -gov, energično zahtevata reformo volilne pravice za deželni zbor! Splošna, enaka, tajna in direktna volilna pravica za vse može in žene se ima izvo-jevati. — V imenu slovenskega organizovanega delavstva je govoril ognjevit — seveda slovenski — g. Ivan Rebec, ključarski mojster v Celju, ter je na konkretnih zgledih ob burnem vsestranskem pritrjevanju obrazložil in dokazoval, kako de-želni zbor štajerski posledno zanemarja, oškoduje in zapostavlja, kjer le more, slovenski živelj. Pri debati, ki se je razvila, padle so tudi pikre besede glede slovenskih poslancev. — Želeti bi bilo, da tudi narodna stranka skliče sličen shod ter pove, kako stališče zavzema glede reforme štajerskega deželne-ga volilnega reda.

— **Iz Celja** se nam piše: Kakor znano, so začeli izdajati narodno-napredni dijaki svoje glasilo »Svoboda«, ki se tiska v »Zvezni tiskarni« v Celju. Ta tiskarna je v naprednih rokah in vsled tega bi bilo pač pričakovati, da bodo gospodje vsestransko podpirali stremljenje naprednega dijaštva in njih glasilo. A kakor čujemo, temu ni tako. V Celju namreč krozi vest, da namerava »Zvezna tiskarna« od-povedati tisk »Svobode« in to zato, ker se je dala pogovoriti od kleri-kalnih inkvizitorjev. Natačno namreč vemo, kdo je inspiriral dr. Vrečka in pripravili smo celo, povedati uro, kedaj je bil klerikalni profesor Fon v njegovi pisarni, kjer mu je prigovar-jal v »interesu dobre stvari«, da naj prepreči tisk »Svobode«. Čudno se nam le zdi, da se je dal dr. Vrečko, ki velja vendar za naprednjaka, pre-govoriti od tako spletkarskega kleri-kalca kot je profesor Fon. Vemo tudi prav dobro, s čim je prof. Fon skušal doseči svoj umazani namen. Trdil je namreč, da izdajajo »Svobodo« srednješolci in zavijal je hinavsko oči, češ, da bodo siromaki vsi izklju-čeni. Pri tej priliki odkrivamo vsej slov. javnosti, posebno pa dr. Vrečko skrivnosti, da izdajajo »Svobodo« narodno-napredni visokošolci, ki pa gledajo posebno na to, da se seznanijo z njihovimi ide-jami srednješolci. Upamo, da bo »Zvezna tiskarna« izvajala iz te iz-jave konsekvence in tiskala »Svobo-do« kljub temu, da je prof. Fon tako skrben za napredno dijaštvo, za ka-terega eksistenco se tako boji. Če pa se odpoje kljub tej izjavi tisk »Svobode«, potem naj bodo gospodje pri »Zvezni tiskarni« in trgovini prepri-čani, da bo izvajalo iz tega tudi na-predno dijaštvo konsekvence, ki ni-kako ne bodo koristne omenjenima zavodoma! — Narodno-napredni visokošolci.

— **Gonja proti slovenskemu sodniku.** Sodni tajnik Erhartič v Celju je celjskim nemškotarjem hūd trn v peti in sicer samo zbog tega, ker je Slovenec in ker se ne boji odkrito kazati svoje slovenske na-rodnosti. Odkar slušbuje v Celju, je bil že neštetokrat predmet najlu-tnejših napadov s strani nemškega časopisa, ki se je trudilo na vse na-čine, da bi ga vsaj spravilo v dis-ciplinarno preiskavo, ko se mu ni posrečilo ga iztirati iz Celja. Dasi so ga obrekovali na vse načine, pri čemer so celjski nemškotarji seveda junaško pomagali Erhartičevi nemški kolegi, vendar je bil ves trud zaman, ker ni mogla justična uprava Erhar-tiču kot sodniku v nobenem oziru blizu. Nekaj časa so nato nemšku-tarji na čelu jim zloglasna »Deutsche Wacht« pustili Erhartiča na miru. Ko se je pa v zadnjem času izvedelo, da kompetira Erhartič v Laški trg za sodnika in da ima ne samo z ozi-rom nasvoja službena leta nego zlasti z ozirom na svojo kvalifi-kacijo mnogo nade, da bo imenovan, je »Deutsche Wacht« vprizorila znova divjo gonjo proti njemu z očitnim namenom, da bi preprečila njegovo imenovanje za sodnika. Ker mu ne more drugega očitati v nje-govem poslovanju kot sodniku, ga dolži da je pristranski, da je pred vsem Slovenec, potem šele sodnik in da vsled tega nima tiste objektiv-nosti, ki je potrebna, da bi lahko sa-mostojno vodil sodišče v takšnem dvojezičnem okraju, kakor je Laški trg. Razume se, da so vsa ta oči-tanja iz trte izvita, saj je znano, da se slovenski sodniki vselej in povsodi

strogo držo zakona in opuščajo vse, kar bi le količak moglo spraviti v napačno luč njihovo uradovanje, saj vedo dobro, da so neprestano pod nadzorstvom nemškotarskih vohovov in denunciantov. Slučaj Erhartič kaže, s kakšnimi sredstvi delajo nasproti-ki proti slovenskim uradnikom. Dolžnost naših poslancev je, da na pristojnem mestu primerno osvetljijo to gonjo proti slovenskim uradnikom ter poskrbe, da takšne gonje v bo-doče ne bodo več dosežale svojega cilja in namena. Slovensko časopisje pa naj posveča še več pozornosti onim nesposobnim nemškim urad-nikom, ki per nefas službujejo na Slovenskem in kradejo kruh do-mačinom.

— **Štajerska „Narodna stranka“ na delu.** Okrajni odbor narodne stranke za gornjeogrski okraj priredi v nedeljo 29. t. m. v Gornjem gradu gospodarski shod, na katerem bosta govorila dr. Božič iz Celja in potovalni učitelj Goričan. Po-poldne je shod z istim programom v Mozirju.

— **Drž. poslanec Roblek** je imel v nedeljo 22. t. m. shod pri Sv. Jakobu pod Kalobjem. Shoda se je udeležilo veliko število volilcev, ki so z velikim zanimanjem sledili izva-janjem g. drž. potianca o njegovem delovanju v parlamentu. Zborovalci so soglasno izrekli svoje popolno za-upanje svojemu drž. poslancu.

— **Iz justične službe.** Sodni pristav dr. Jakob Babuder v Vod-njanu je imenovan za sodnega taj-nika v Rovinju.

— **Na vadnico v Mariboru** je imenovan definitivno kočevski Nemeč Herbst. Slovenska prosilca gg. Černej in Pesek sta propadla. To je zopet nečuvano nasilstvo deželne-ga šolskega sveta štajerskega!

— **Šolske vesti.** Pouk v fran-coščini na meščanski šoli v Postojni bo tekoče šolsko leto je prevzel ravnatelj g. J. Brinar, gosli pa kapelnik gosp. Lovrenc Kubišta. Učiteljica gđe. Mih. Novak na dekliški šoli v Kočevju je dobila dopust in pride na njeno mesto za supletinjo pomožna učiteljica gđe. Adela Reven. Provi-zorična učiteljica gđe. M. Modic je premeščena iz Studenca v Babno polje. Provizorično so nameščeni iz-prašani učiteljski kandidati oz. kan-didatkinje g. Franc Starman in gđe. Elizabeta Stajer v Studenem in Elizabeta Svetlič v Trnju. Do 10. oktobra je dobila zaradi bolezni dopust definitivna učiteljica v Premu Franja Valenčič. Za nadočitelja v Senožeah je imenovan gosp. Henrik Paternost, za nadočitelja v Planini pod Vipavo pa g. Ivan Vuga.

— **Kettejevi soneti v nemškem prevodu.** »Laibacher Zeitung« pri-občuje Kettejeve sonetni ciklus »Moj Bog« v nemškem prevodu. Prevod je izpod peresa prof. Pavla Grošlja. Prevedeni soneti se čitajo skoro kakor original, zato nam pač ni potreba še posebej naglašati, da je prevedil delo v vsakem oziru najlepše uspelo.

— **Koncert Jaroslava Kocijana.** Kakor se je že javilo, priredi »Glas-bena Matica« dne 2. oktobra ob 8. zvečer v »Unionu« koncert največ-jega sedaj živečega umetnika na gosli g. Jaroslava Kocijana. Ta umet-nik je šele 24 let star, a koncertoval je že po skoro vseh večjih mestih evropskih in severoameriških in povsod dosegel nečuvne uspehe. Izre-den muzikalni talent je, ki se je pokazal že v najzgodnejši mla-dosti. Ko je bil Jaroslav komaj tri leta star, je znal že po posluhu na male gosli igrati vse češke narodne pesmi. V četrtem letu ga je njegov oče — ljudski učitelj — že sistema-tično jel poučevati v glasbi. Z devet-im letom pa je že tako zaslu, da so ga v mnoga češka mesta vabili kot »čudesno dete« k nastopu v koncer-tih V trinajstem svojem letu je vstopil na praški konservatorij, kjer si je takoj pri vsprejemnem izpitu pridobil srca vseh profesorjev in kmalu po-stal ljubljence slovedega violinskega pedagoga prof. Ševčika in pa mojs-tra Antona Dvořaka, pri kate-rem se je učil kompozicije. Leta 1901 je kot 18letni mladenič z najsijajnej-šim uspehom dovršil konservatorske študije in pri končni skušnji dne 3. julija z igranjem Peganinjevega kon-certa v d-duru in s proizvajanjem lastne orkestralne kompozicije izval neopisno navdušenje in občudovanje. Nato je koncertoval s triumfal po-dobnimi uspehi v Pragi in po mno-gih čeških mestih. Zneni ugledni češki kritik Chvála ga je dne 1. oktobra v »Politik« oduševljeno po-zdravil kot »novo zvezdo«. Sve-tovno slavo pa si je pridobil, ko je v sezonah 1901/1902 in 1902/1903 koncertoval na Dunaju, v Lon-donu, po Ruskem, Francoskem in Severni Ameriki.

— **G. Rudolfa Velepiča** je včeraj »Slovenec« napadel, da se dela proti državní železnici, da ne more delati, da potem uživa od nje podporo. Na te laži izjavlja g. Velepič, da se ni-kakor ne dela napram drž. železnici,

da ne more delati in da tudi ne uživa nobene podpore od nje, kakor je še nikoli ni užival. Dotični »Slovenec« mazač je je gotovo bolj potreben od njega.

— **Za nemško gledališče** iščejo že dlje časa primerne-ga stavbišča. Najprej je kupila »Kranjska hranil-nica« v ta namen Cenkarjevo hišo na vogalu Gradišča in Erjavčevih ulic, a tu se nemško gledališče ne zgradi, ker prostor ni primeren. Po-tem so se Nemci pogajali zaradi na-kupa Verovškovega vrta na vogalu justičnega trga in Miklošičevih ulic, toda ta pogajanja so ostala brez uspeha. Zdej nameravajo vprašati mestno občino, če bi ji prodala primeren del sveta od kupljenega vojaškega skladišča in sicer reflektirajo na vogal, ki leži nasproti »Narodnemu domu«.

— **Slovensko pevsko društvo „Lipa“** naznanja, da je »Vinsko tr-gatev« vsled nepričakovanih ovir mo-ralo preložiti in obenem premeniti lokal veselice. Vinska trgatev se vrši to soboto 28. septembra v gostilni-ških prostorih g. Pavška, Martinova cesta 35. Začetek ob 8 zvečer. Vstop-nina 20 kr. Sodeluje tamburaški klub »Triglav«.

— **Tamburaški klub „Zarja“ v Rožni dolini** priredi vinsko trgatev na Mihelcevo nedeljo, dne 29. sept. v restavraciji »Rožna dolina«. Začetek ob 3. pop. Vstopnina 20 v.

— **Zglaševanje črnovojnikov.** Vsi v mestnem okrožju ljubljanskem stana-jujoči črnovojniki, ki so služili v redni vojski, v vojni mornarici, de-želni brambi (vštevši tudi njih nado-mestno rezervo) ali v orožništvu, ka-kor tudi drugi črnovojniki, čeprav niso služili, ki pa so za slučaj skli-canja črne vojske doloženi za posebno službovanje, in ki imajo v ta namen posebne namembnice, se imajo v do-bi od 10. do 19. oktobra t. l. od 8. do 12. ure dopoldne osebno zglasti pri tukajšnjem mestnem ma-gistratu v pisarni vojaškega referenta, II. nadstr., sob. šte. 9. Prinešiti pa morajo seboj svoja izkazila, to je: črnovojniško knjžico, oziroma na-membnico, oprosnico ali izpustnico. Zglaševanje se vrši tako, da se imajo predstaviti in zglasti dne 10. oktobra vsi leta 1865 rojeni črnovojniki; 11. oktobra letnik 1866; 12. oktobra let-nik 1867; 14. oktobra letnik 1868; 15. oktobra letnik 1869; 16. oktobra letnik 1870; 17. oktobra letnik 1871; 18. oktobra letnik 1872; 19. oktobra letnik 1873. in vsi drugi mlajši letniki črnovojnikov. Oni črnovojniki pa, ki se zaradi nepremagljivih ovir ali verjetno dokazanih, zelo nujnih rod-binskih ali osebnih razmer res nikakor ne morejo zglasti v prej omenjenih dneh, se imajo naknadno predstaviti v gori označenem uradu dne 25. oktobra t. l. med 8. in 12. uro dopoldne. Ta dolžnost zglaševanja velja tudi za nekdanje častnike. Kdor zamudi, oziroma opusti zglastev, se kaznuje z globo od 4 do 200 K.

— **Litijska požarna bramba** je nekaj let močno hirala. Ni bilo zanjo nikakega zanimanja. Prejšnji zaslužni načelnik g. Sajovic se je zelo trudil, da bi društvo oživil a — ni šlo. Sodelujočih članov je bilo zelo malo, pa še ti niso redno prihajali k vajam. Bati se je bilo, da društvo razpade. Da se toli potrebno društvo ne razide, naprosil je prejšnji odbor in drugi litijski g. dvornega lekar-narja Hinko Brilija, da stopi na čelo požarne brambe. Splošnemu pozivu se je g. Brill končno odzval in prevzel načelstvo. Energičen odbor je razvil za društvo veliko agitacijo in to z uspehom. Oglasilo se je okrog 45 sodelujočih članov. Da pride v potrebno požarno brambo čimveč življenja in zanimanja, priredil je 15. septembra g. načelnik Brill veliko veselico, spojeno s tombolo v lokalih g. Robleka (pri Oblaku). Tom-bola, kakor tudi veselica, na kateri je svirala narodna celjska godba, se je vrlo obnesla. Občinstvo je zasedlo vse prostorne sobe. Tako moralni, kakor tudi gmotni uspeh je bil ne-pričakovano velik. Želimo, da se po-zarna bramba pod novim vodstvom čimbolje in čim živahneje razvija.

— **Izredna lovška sreča.** Prete-čene dni je ustrelil v revirju gosp. Viktorja Wurzbacha pl. Tan-nenberg iz Litije na Košči pri Za-gorju njegov lovec Florjan Kokalj en popoldan in drugo jutro 11 gozd-nih jerebic, ki jih je priklical na piščalko.

— **Čudež v Kranjski gori.** Spretno aranžirani čudež na Brezjah je na-pravil na naše dobro in verno ljud-stvo globok vtisk. Dandanes je za ču-deže in druge take srednjeveške pri-redbe ljudstvo dozvetneje nego je bilo v najtemnejših časih. Zato pa so te dni Kranjski gori kar zatrepetala srca, ko se je zoznalo, da se je tudi tam zgodil čudež. V noči med soboto in nedeljo se je namreč kaplanu Čibašku p. d. veseliku pred oknom prikazala v vsi svoji čeznaravni krasoti — sv. Neža. Plaval je v zraku pred ka-planovim oknom in rahli jesenski veter jo je lahko gugal semintja. K

— **Jutrnanji maši** prihajajoči ljudje so jim strme gledali ta pojav in srca so jim utripala skrivnostno sladke slutnje, da se je tudi v Kranjski gori pr-imeral čudež, morda ne tako lukra-tiven kakor na Brezjah, vsekako pa bolj poetičen. Tudi neki trgovce je zagledal čudež. Sicer je nekoliko strmel, da se je nebeška zaščitnica čistosti prikazala ravno kaplanu ve-seliku, a sveti strah, ki ga je prev-zemal, mu ni dal premišljati o tej uganki. Je je bil Izveličar usmiljen z Marijo Magdaleno, ki je bila pred Bogom in pred ljudmi velika greš-nica glede čistosti, zakaj bi se sv. Neža ne mogla pokazati kaplanu ve-seliku. Plaho se je trgovce bližal čudežni prikazni, da bi postal delžen njene milosti pa — o groza! — Ko se je približal sv. Neži, se je hipoma premenila v — staro iz cunj nare-jeno babišče. Zgodil se je v eni noči dvakratni čudež. O srečna Kranjska gora! Včasih je bila v Kranjski gori božja pot, a konkurenca jo je uničila. Morda se zdaj povrnejo stari časi!

— **Javna zahvala.** Za sklad »So-kolskega doma« v Idriji sta darovala o prički svojega odhoda iz Idrije brata Fran Lukas, trg. poslovođa in Josip Babnik, trg. pomočnik vsak po 10 K. Rodoljubnima darova-teljema izreka odbor telovadnega dru-štva »Sokol« v Idriji najiskrenejšo zahvalo.

— **Iz Vipave.** V sobotnem »Slo-vencu« se je zopet oglasil zahrbtni vipavski novičar ter se zaletel kar v dveh novicah v mojo osebo. — V prvi pravi, da hočem osnovati kon-kurenčni zavod že obstoječi vseskozi »vzorni« upravljani vinarski zadru-gi. — O njeni »vzorni« upravi danes nočem ničesar omeniti, ker me to čisto nič ne briga; mogoče bi vedeli o tem kaj povedati njeni člani in bivši odborniki. Konstatirati pamoram, da novi zadru-gi — ako se osnuje — ni namen »vzorni« škodovati, pač pa le koristiti, če bo mogoče, onim vi-pavskim vinogradnikom, za katere »vzorna« ne mara. — Tudi odjemal-cev ne bode nova zadru-ga že ob-stoječi prevzemala, o čemer so go-spodje okrog »vzorne« menda do-cela prepričani. — Dalje odločno zavračam trditve, da si pripisujem neomejeno oblast nad vsem, kar sliši na ime liberalno na Vipavskem, kakor tudi, da hočem napredne za-upne moze terorizirati, zakaj jaz že davno vem, da naši ljudje, ki znajo že sami nekaj misliti, ne poznajo neomajne oblasti ene same osebe in tudi ne terorizma, ker sicer bi morali že davno stati pod praporom S. L. S., kjer sta neomajna oblast in terorizem v najlepšem cvetju! — Trditve, da so se »pametnejši liberalci« po Vipavi norčevali iz visokoletečih načrtov, ki se porajajo v moji glavi, kakor tudi, da so nekateri napredni zaupniki godrnjali, češ: »Kaj pa je Mercina, kaj bo on nas komandiral?« imenujem najnesramnejšo laž, ker jaz nisem izdelal do sedaj še nikakih to-zadevnih načrtov, ker onega, ki se je norčeval iz ideje, osnovati napredno vinarsko zadru-go, nihče ne spozna za »pametnejšega liberalca«, kakor tudi ne onih, ki so godrnjali, nihče ne prištevava v napredne vrste. — Ti, pametnejši liberalci, ti noroi in god-rnjači so kvečjemu kaki pristaši strahopetnega dopisuna, ki se skriva za hrbet odgovornega urednika in pa nesramni reporter, kojega radi privoščimo vaši strahovalci, ako še ni tam. — Drugi notici »Razdirati je lažje kakor zidati,« dostavljam še: »Za urednikom v hrbtom brezimno denuncirati je pa naj-lajše.« Ven izza hrbta urednikovega, podpiši svoje ime pod svoje trditve strahopetne!!! Dokaži mi, da sem jaz intrigiral in razdiral pevski zbor izobraževalnega društva v Vipavi, da sem jaz vrgel bombo v svet, da pri vipavski vinarski zadru-gi poka, da sem jaz tisti, ki je največ pripomogel do znane goške afere, ki je prinesla toliko gorja ubogim Gočanom. — Ven z dokazili, v disciplinarno pre-iskavo me spravi, če sem res tak rogovilež, na zatožno klopi me po-stavi, če sem jaz tolovajsko na-padel prej mirne Gočane! Ako pa tega ne storiš zahrbtni dopisun, so tvoje trditve najnesramnejše ob-rekovanje, najpoglejše denunci-jantstvo! Pričakujem odgovora s polnim imenom podpisane-ga, ker sicer ne odgovarjam več!

— **Franc Mercina**, učitelj. Dne 24. septembra t. l. uvedla se je pri c. kr. pošttem uradu Jesenice na Gorenj-skem 2 (kazni) brzojavna služba.

— **Kmetijska podružnica Zagorje-Izlake** priredi v nedeljo, dne 29. septembra ob 4. popoldan v prostorih g. Antona Eibensteinerja na Lokah kmetski sestanek. Predaval bode g. Ašič o sadjereji in o umet-nih gnojilih.

— **Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Zagorju ob Savi** pri-redi v soboto, dne 28. septembra ob pol 8. uri zvečer v prostorih gospe Marije Medvedove v Zagorju zborovanje z naslednjim spedom:

1. Govor o družbi sv. Cirila in Metod; govornik dr. Gregorij Žerjav. 2. Sprejem novih članov. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. Po zborovanju bo prosta zabava, pri kateri bodeta sodelovala pevski klub in tamboraški zbor v Zagorju. Dolžnost vsakega zavednega Slovence je, da se udeleži zborovanja ter pristopi potrebni družbi, katera naj v bodoče vzgojuje našo dečo v narodnem duhu.

Krasno jablanino ovetje nam je poslala ljubezniva gđ. Milka iz Griž pri Celju.

Požar na Slatini. V Rogaški Slatini je preteklo nedeljo ponoči popolnoma pogorel novi hotel „Bauer“. Skoda je zelo velika, a lastnik je bil zavarovan.

Velik požar. V Črečnicah pri Konjicah je 15. t. m. zgorela posestnik Moserju hiša z vsemi gospodarskimi poslopji. V požaru se je ponesrečilo neki goštač. 16 svinj je pogorelo v ognju. Škode je 16.000 kron, zavarovalnica znaša samo 2500 kron.

Nemci v Trstu odpro v najkrajšem času svojo narodno kavarno in sicer v ulici Vienna, malo naprej od kavarne „Balkan“. Vodja kavarne bo gospodar gostilne „Zur Stadt Frankfurt“. Kavarna bo pri tleh in v prvem nadstropju in se že te dni otvori.

Morilec tržaških kočijažev prijet? 9. t. m. je tržaška policija aretirala 30letnega brezposelnega peka Rudolfa Gačnika, ki je na sumu, da je umoril kočijaža Praznika in Mohoroviča. Gačnik ni normalen človek. Izročili so ga dež. sodišču.

Oskrumba. Pred tržaškimi protiniki je sedel predčerašnjim 30letni mornar Nikolaj Zaton iz Rovigo v Italiji. Tožen je bil zločina oskrumba, izvršenega na neki 8 in neki 9letni deklici. Obsojen je bil na 5 let ječe.

Uboj. Pred tržaškimi protiniki je stal večeraj 30letni kmet Jakob Ferrero iz Vodnjana obtožen, da je 28. julija v Trstu zabol del z nožem kočijaža Hugona Ipavica, vsled česar je ta umrl. Ipavio je hotel baje Ferra okraštiti. Obtoženec je bil obsojen na 4 leta težke ječe.

Kinematograf Edison na Dunajski cesti nasproti kavarni „Evropa“ ima od večeraj do jutri sledeti zanimiv spored: lov na slanike (krasna, dolga po naravi posneta slika), Petrov Božič (fantazija), Neapolitanska kamora (pretresljiva drama v 16 slikah), vročekrvni tašči (jako smešno). Obisk tega kinematografa ni le razvedrilen ampak tudi poučen, zato zнова priporočamo najtopleje to podjetje slavnemu občinstvu.

V hotelu „Pri Malicu“ je začasnó prevzel restavracijo g. Eder, ki je že dlje časa restavrtar v kazini. Dosedanji restavrtar g. Koiser je prišel na stara leta na nič.

Semenj. Dne 25. t. m. je bilo na tedenski semenj prignanih 159 volov, 111 krav in telet, skupaj 270 glav. Kupčija je bila slaba, ker ni bilo družih kupcev, kakor domači mesarji.

„Društvena godba ljubljanske prireditelje“ danes v četrtek v hotelu „Ilirija“, Kolodvorske ulice, društveni koncert za člane. Začetek ob polu 8 zvečer. Člani prosti, nečlani plačajo 40 vin. Koncert se vrši pri vsakem vremenu.

Neusmiljen hlapec. Ko je večeraj neki hlapec peljal po Poljanski cesti in je imel s seboj tudi gospodarjevega psa, je pes skočil pred konja, kar je hlapec tako razljutilo, da je prijel za bičevnik in začel z njim psa tako pretepavati, da je nekoliko časa obležal na mestu, potem pa je začel s čevljem in pestjo suvati se konja pod vamp. Ko pride pozneje ves zopet za njim, ga primc neusmiljenec za noge in ga vrže z vso močjo ob tla, za nameček pa je osuval ubogo žival še s čevljem. Razume se, da se je mimoideče občinstvo zelo zgražalo nad hlapčevsko sirovostjo in pomilovalo ubogo žival. Trdosrčnež gotovo ne odide zasluženi kazni.

Nepošten vajencec. Večeraj je svečarski vajencec Makso Furman iz zaklenjenega kovčega ukradel svečarskemu pomočniku Mateju Bogovcu 6 K vredno nikljasto uro in 7 K denarja, ter se hotel odpeljati z vlakom v Trst, a ni mogel usodi uteči, ker ga je pred odhodom aretoval na Južnem kolodvoru službujoči stražnik. Oddalil so ga sodišču.

Nesreča. Ko je v torek dopoldne snažila strežnica Marija Jagrova v »Rudolfinmu« okna, se ji je izmaknila lestev, vsled česar je padla na tla in si zlomila roko. Oditi je morala v deželno bolnišnico.

Slaboumni Ivan Skraba iz Matene, o kojem smo pred nekaj časom poročali, da je neznanu kam odšel, se je sedaj zopet povrnil domov.

Delavsko gibanje. Večeraj se je v Južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 40 Macedoncev, 25 Hrvatov, 30 Crnogorcev, 17 Ogrov in 10 Slovencev. V Hrb je slo 60, v Inomost pa 40 Hrvatov.

*** Drobne novice.** — Rumunski kralj Karol je prišel na Dunaj ter sprejel ministra zunanjih del barona Aehrenthala v avdienci. Cesar je obiskal kralja v njegovem stanovanju.

— Sekcijski načelnik v trgovinskem ministrstvu dr. Hasenöhr, ki je izdelal novo obrtno novelo, gre v pokoj.

— Star samomorilec. V Sztamaru se je obesil 106letni grščak Fecekar, ki se je leta 1848. udeležil madžarske revolucije kot častnik.

— Za bubonsko kugo je zbolelo v San Francisku 67, umrlo pa 24 oseb.

— Vojaški novinci se skličejo letos baje šele 15. oktobra.

— Strahovitje poplave imajo v Guadi Medini na Španskem. Mnogo hiš, cerkev in mostov je razdejanih. Nad 100 oseb je utonilo. Nastati grozi lakota.

*** Grofica Montignoso.** Londonski časopisi poročajo, da sta prišla grofica Montignoso in njen bivši učitelj klavirja Toselli k pristojnemu uradu ter zahtevala, naj se njuni zakon potrdi. Poročena sta baje že par tednov ter živita v nekem kopaljšču v Norfolkshiresu. Ljubezensko zvezo med njima je baje posredoval grofice brat Leopold Wöhling, ki je zaduje čase pridno dopisoval s Tosellijem. Saški kralj je za to, da se grofici prepusti še nadalje izplačevanje apanaže, le hči Monika se ji mora takoj odzvati. Na toskanskem dvoru so razkaženi vsled zopetne omožitve hčere, ter je sedaj vsako pomirjenje s starši izključeno. Tudi ljudstvo je izgubilo vse simpatije za bivšo princezino. — Princezinja Monika je baje v Florenci v vili grofice ter policija pazi, da je kdo ne odvede.

Poslano.*

Odpri odgovor skriptorju licejske knjižnice gospodu L. P.—u.

tukaj.

Na štiri strani dolgo »Saturo« v »Ljubljanskem Zvonu« v septembrski številki odgovarjam samo to-le: Gospod L. P. naj še enkrat prečita moj feljton v »Slovenskem Narodu« z dne 1. avgusta t. l.: »Kettejeve poezije v II. izdaji«, potem bo videl, da se na njega nanaša samo odstavček v 7. koloni, in to od besed: »Kako delikatni posek... do konca dotične kolone, to je samo dvajset vrst! Vse druge moje polemične besede merijo kam drugam ali pa so čisto splošnega značaja...«

Zakaj sem omenil njegovo izdajo Prešernovih poezij, stoji tam črno na belem. Obenem sem moral kar mimogrede reagirati na očitaje g. L. P.—ja v »Ljublj. Zvonu«, v majski številki stran 308. kjer g. L. P. na dolgo in široko in dramatično razklada, kake nasledke bi bil lahko imel tisti lapsus correcturae v Prešernovi pesmi Hradeckemu. Moral sem se čuditi, da g. L. P. s tako slastjo otipava tisti »je«, on, ki je prezl v svojem Prešernu motto! Da je motto izpadel, je kriv samo korektor, saj mora korektor dobiti vsako postavljeno stran v roki! Kajpada se lahko najvestnejši korektor večasi zmoti. To vemo!

Jaz bi torej ne bil nič reagiral na očitaje, da se mi je v mojem Prešernu primerilo kaj človeškega, ko bi g. L. P. ne bil tega črva tako veselo razkazoval po vsem dvorišču. Tako pa sem se nehote spomnil evangelja sv. Matevža, poglavje VII. verz 3.

Kako sem prišel do tega, da sem L. P.—jev rokopis Prešernovih poezij brez vrednosti gospoda L. P.—ja »razdril in porazdelil« po svoje, to sem povedal že leta 1900. v »Ljubljanskem Zvonu«, kjer sem ocenil L. P.—jevo izdajo Prešernovih poezij, katera šest stranij obsegajoča ocena ni bila samo pohvala založniku, kakor se lahko vsak čitatelj prepriča, ampak precej natančna ocena nove izdaje! V tisti oceni sem bil povedal, da mi je bil gospod Bamberg sam poslal L. P.—jev rokopis Prešernovih poezij s prošnjo, da jih uredim po svojih načelih! G. Bambergu je bil moj način ureditve bolj všeč, nego L. P.—jev. Kaj morem torej jaz zato, če mi je bil g. B. zaupal preureditev L. P.—jevega rokopaša!

Pisma, ki sem ga bil pisal g. L. P.—ju zaradi urejevanja Prešernovih poezij, se prav nič ne sramujem, ker sem se zavedal, da imam v nekaterih stvarih — glede razporedbe pesmi — brez dvoma več prakse nego g. L. P., saj vendar ne misli g. L. P., da mora že zaradi tega tudi poezije bolj znati urejevati, ker je profesor! To je krivo mnenje! Menda izvira tudi vsa teatralna našopirjena polemika proti meni večinoma iz prevelikega in v takih literarnih stvarih čisto neumestnega stanovskega ponosa! Polenizirati s kritikom, ki

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

je slučajno profesor, menda še ni — crimen laesae majestatis.

Saj vemo, da je g. L. P. zelo veliko koristil s svojimi komentarji o Prešernu; vemo, da mora literat poznati te komentarje, če hoče Prešerna popolnoma razumeti, ali vse delo g. L. P.—ja je vendar le samo analitično. Sinteza ni njegova stvar, zato jubilejski »Prešeren« tudi nima življenjepisa, ne kritike, kar bi moral imeti! Le pogledimo n. pr. Vrazove pesmi, ki jih je izdala »Matica Hrvatska«!

Literatura, zlasti beletristika, je republika. Tu ne poznamo ne monopolov, ne privilegijev, ne patentov! Tu se ne vpraša, ali si profesor ali ne. Estetični okus se ne pridobi na nobeni fakulteti in z nobenim državnim izpitom, ne doktoratom! Zatorej si bom upal, kakor sem si upal dosedaj, tudi v bodoče, kadar se mi bo vredno zdelo, ugovarjati tudi kakemu profesorju v estetičnih vprašanjih, ki jih jaz iz svoje prakse bolje razumem!

Se enkrat poudarjam, da sloni tri četrtine L. P.—jeve polemike proti meni v »Ljubljanskem Zvonu« na krivih premisah, ker se razen omenjenih dvajset vrst v mojem feljtonu sploh nič drugega ne tice g. L. P.—ja! Torej se je popolnoma po nepotrebnem razburjal in popolnoma po nepotrebnem popisal toliko lepega papirja v »Ljubljanskem Zvonu«. Širša publika se za take dolgočasne literarne praske ne zmeni, ker ima važnejše skrbi.

Mirna Bosna! Delajmo rajši kaj pozitivnega, pa ne pričakajmo se za velblodovo senco!

V Ljubljani, 24. sept. 1907.

A. Askere.

Poslano.*

Odgovor na »Poslano« z nap'isom »Nekaj misli o splošnem nedeljskem počitku v ljubljanskih trgovinah in dežela« v št. 221 »Slov. Naroda.«

Popolni nedeljski počitek je bil v Ljubljani upeljan leta 1905 in sicer v popolnem sporazumljenju s šefi; zato se nam jako čudno zdi, da se po tako dolgem presledku šele oglašajo posamezniki s članki, da bi nam enkrat dano vzeli. Predvsem omenjamo, da smo mi kakor Slovenci sploh zelo potrpežljivi, a vsaka stvar do gotove meje. Konstatujemo, da je velika večina šefov glede tega vprašanja bila za nami in je gotovo še; sploh pa kar je enkrat dano, se ne da več odvzeti. Če bi se pa vendar našle osebe, ki bi hotele nedeljski počitek odvzeti, znali si bomo že pomagati; dotičniku povemo v obraz, da je za posledice sam odgovoren. Omenjamo naj še, da v splošnem vlada pri nas med šefi in nastavljenici lepo soglasje, kar je gotovo obema strankama v korist; zato tudi hočemo, da se to soglasje ohrani.

Sedaj hočemo spregovoriti nekoliko o nedeljskem počitku. V Ljubljani so nekateri trgovci že zapirali desočetletja ob nedeljah in praznikih svoje trgovine, predno je izšel zakon o nedeljskem počitku. To pa se je godilo vsled tega, ker je v Ljubljani promet ob nedeljah tako malenkosten, da se ni izplačalo držati trgovin ob nedeljah odprtih, poleg tega pa so dotični šefi s tem pokazali, da so prijatelji trgovskih sodrujnikov. Ko se je delalo za uvedbo popolnega nedeljskega počitka, so šefi na javnem shodu govorili za popolni nedeljski počitek ter navajali razloge, ki smo jih ravnokar mi omenili; isto je poročal tedanji načelnik gremija osebno bivšemu deželnemu predsedniku. S tem je menda zgodovina, kakdo se je uvedel nedeljski počitek v Ljubljani, dovolj pojasnena.

In sedaj naj nam bo dovoljeno spregovoriti še nekoliko o članku samem. Omenili smo že kako malenkostnega pomena je za trgovca nedeljski počitek, gotovo so veliko, najmanj 100krat važnejša vprašanja, katerih se bodo morali lotiti ljubljanski trgovci in katera bodo zanje imela res kaj koristnega. Omenimo le skladšče, skupni nakup, užitnino na blago ob uvozu v Ljubljano, ki v oči Avstriji ni tako visoka kot pri nas itd. Pisec članka navaja, da urednikom, učiteljem in vojakom ni vsled nedeljskega počitka dana prilika si svojih potrebnih nabaviti. A temu ni tako, saj poznamo razmere, jako čudno se nam pa zdi, da pisec govori o vojaki, katerih v provinci sploh nimamo. Ljubljana je znana kot eno najbolj solidnih tržišč in tudi glede potrebnih ne zaostaja za drugimi. Vsak trgovec rad postreže svoji stranki ter ji pošlje kaj rad vzorce, če bi res stranka ne imela prilike osebno priti v Ljubljano. Isto tako bode tudi delavčeva žena dobila v vsaki trgovini vzorce s solidnimi cenami, in je delavcu vsled tega, ker ima več časa za izbiro in premislek,

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

dana s tem tembolj ugodna prilika za nakup. Dobro bode postrežena tudi manjša stranka in se ji ne bo treba bati, če kupi pri znanih tvrdkah, da bi bila ogoljufana. Kar se tiče nadležnosti židov, obstoja zakon proti umazani konkurenci, katerega res, a žalibog politična oblast ne izvršuje v polni meri. Pisec tudi navaja, da je le malo stanov, ki bi bili ob nedeljah popolnoma prosti, tega pa ne pomisli, da so taki stanov, ki imajo tudi ob nedeljah službo, za to bogato odškodovani z nadomestnim počitkom. A tega pri nas ni in je to tudi težko izvedljivo. Postavite se v naš položaj, ko smo od 7. ure zjutraj do 8 ure zvečer in dalj neprenehoma s prav kratkim odmorom opoldne vpreženi in videli bode, kakšen je položaj trgovskega sodrujnika.

Če si uradnik ne more nabaviti blaga, kako si ga naj nabavi trgov. sodrujnik špicerist, ki je menda tudi človek in ima kot tak tudi svoje potrebnine. Slednjič moramo poučiti pisca članka, da se na Angleškem, ki je gospodarsko na vrhuncu, trgovine zapirajo že v sobotah ob 4. popoldne in bi od pisca pričakovali malo več socijalnega duha. Zato pa nam vendar privoščite skromni nedeljski počitek.

Ljubljanski trgovinski nastavljenici.

Telefonska in brzojavna poročila

Dunaj, 26. septembra. Nižjeavstrijski namestnik grof K i e l m a n s e g g je v dež. zboru izjavil, da vlada nima nobenih načelnih pomislekov proti volilni reformi, kakor jo nasvetuje dež. odbor nižjeavstrijskemu dež. zboru. Nedavno tega je »Die Zeit« vedela povedati, da vlada volilne reforme v tej obliki, kakor je sestavil dež. odbor, ne bo predložila cesarju v sankcijo. To vest je sedaj ovrgel sam namestnik.

Lodz, 26. septembra. Generalni gubernator je kaznovale več uradnikov iz tvornice umorjenega Silbersteina z globo do 5000 rubljev, ker niso pravočasno naznanili policiji komplota proti Silbersteinovemu življenju, da si jim je bil komplot znan že par ur pred katastrofo.

London, 26. septembra. Vest, da se je grofica Montignoso večeraj poročila z laškim pevcem Tosellijem, je resnična.

London, 26. septembra. Novoporočena Toselli sta danes zapustila London in odšla na ženitvansko potovanje v Italijo. Na kolodvoru jih ni nihče izmed občinstva izpoznal.

London, 26. septembra. Napram nekemu publicistu se je gospa Toselli izrazila: »Dasi vem, da izgubim svojo apanažo, vendar sem sklenila se omožiti, ker ljubim Tosellija, da bi brez njega ne mogla nikakor več živeti.« Gospa Toselli je prepričana, da ima njen mož še krasno umetniško bodočnost.

London, 26. septembra. Mož grofice Montignoso, Toselli, namerala v kratkem napraviti umetniško turnejo po vseh večjih evropskih mestih in upa, da bo žel povsodi velik gmotni in moralni uspeh. Dal bo napraviti plakate, da prireja dotične koncerte Toselli, mož bivše saksanske prestolonaslednice Luize.

Draždane, 26. septembra. V zadevi grofice Montignoso je kralj Friedrich August poklical ministrskega predsednika dr. Metzschka k sebi. Kralj baje ni za to, da bi se gospa Toselli odtgnila apanaža letnih 36.000 mark, pač pa zahteva, da mora izročiti pčineso Pio Moniko.

Draždane, 26. septembra. Ministrski svet je sklenil, da se ima takoj princесо Moniko odvzeti gospa Toselli in je v to svrhu odposlal več uradnikov v Firence.

Petrograd, 26. septembra. V Odesi je prišlo med Židi in pristaši »Zveze pravih ruskih ljudi« na pokopališču zopet do krvavega spopada. Več Židov je ranjenih in ubitih.

Petrograd, 26. septembra. Iz Kijeva javljajo: V neki gostilniški lokal so večeraj prišli častniki in pozvali goste, naj povedo, kakšne narodnosti so? Prisedli do nekega Žida so ga vprašali: »Kakšne narodnosti si pa ti osmrajeni Jud?« Žid je molčal, pač pa prisilil vprašalca krepko zaušnico. Častniki so potegnili sablje, toda razjarjeno občinstvo se je zavzelo za Žida in častnike iztiralo iz lokala.

Gospodarstvo.

Ponudbeni razpis. C. kr. trg. ministristvo naznanja trg. in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo v kratkem vršila na trgovski borzi v Bruslju javna ponudbena razprava za dobavo velikih množin podbojev, zaviralnih hlobov, paljo, toporišč, držajev, ročajev in dr. iz raznega lesa. Prepis ponudbenega razpisa je v pisarni trg. in obrtne zbornice v Ljubljani na vpogled.

Se dobi povsod!
Kalodont
neobhodno potrebno zobna Creme
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani¹⁴.

Uradni kurzi dun. borze 26. septembra 1907.

Maloobsejni papirji.	Denar	Blag
4 1/2% majska renta	96 47	96 60
4 1/2% srebrna renta	98 10	98 30
4 1/2% avstr. kronska renta	106 65	106 75
4 1/2% zлата	116 25	116 45
4 1/2% ogrska kronska renta	92 75	92 95
4 1/2% zлата	110 30	110 50
4 1/2% posojilo dež. Kranjske	98 60	99 30
4 1/2% posojilo mesta Spljet	104 60	102 —
4 1/2% Zadar	99 85	100 85
4 1/2% bos.-herc. železniško posojilo 1902	98 15	99 15
4 1/2% češka dež. banka k. o.	96 —	96 20
4 1/2% z. o.	96 60	97 —
4 1/2% zast. pisma gal. dež. hipotečne banke	99 —	100 —
4 1/2% pešt. kom. k. o. z	102 76	103 75
4 1/2% zast. pisma innerst. hranilnice	97 60	98 50
4 1/2% zast. pisma ogr. cent. dež. hranilnice	98 75	97 75
4 1/2% z. pis. ogr. hip. ban. obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	99 20	100 20
4 1/2% obl. češke ind. banke	98 50	99 50
4 1/2% prior. lok. želez. Trst-Poreč	99 76	100 76
4 1/2% prior. dolenskih žel.	99 90	99 76
4 1/2% prior. juž. žel. kup. 1/2%.	98 76	99 76
4 1/2% avstr. pos. za žel. p. o.	99 20	100 25

Srečke.	148 76	150 75
brecke od l. 1860/4	511	245 —
od l. 1864	149 85	146 85
tizske	373 —	279 —
zem. kred. I. emisije	270 —	276 —
II.	238 75	242 75
ogrške hip. banke	98 —	104 —
srbške à frs. 100 —	184 85	185 85
turške	20 —	22 —
Basilika	428 —	446 —
Kreditne	90 —	88 —
komoške	90 50	96 50
Krakovske	60 —	64 —
Ljubljanske	45 50	47 50
Avstr. rdeč. križa	36 25	38 25
Ogr.	66 —	72 —
Rudolfove	2 6 —	214 —
Salburške	456 25	464 25
Dunajske kom.		

Delnice.	154 40	155 40
južne železnice	657 25	658 25
Državne železnice	1795 —	1805 —
Avstr.-ogrške bančne deln.	838 —	839 —
Avstr. kreditne banke	746 —	747 —
Ogrske	240 —	241 —
Zivnostenske	722 —	724 —
Premogokop v Mostu (Brix)	614 50	615 50
Alpske montan	2613 —	2653 —
Praške žel. ind. dr.	641 —	642 —
Štirma-Murányi	154 —	264 50
Trboveljske prem. družbe	461 —	466 —
Avstr. orožne tovr. družbe	147 —	149 —
Češke skladarne družbe		

Valuta.	11 74	11 39
Č. kr. cekin	19 16	19 19
20 franki	23 48	23 53
100 marke	83 95	84 03
bovereigns	17 47	17 67
Marke	95 60	95 80
škalski bankovci	2 83	2 84
črabi	4 84	5 —

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 26 septembra 1907.	Torunim.
Šenica za oktober	50 kg K 11 15
Š	50 11 78
Š	30 9 68
Sorruza za maj 1908	57 6 81
Jves oktober	60 7 92

Srednja večerajšnja temperatura: 11 3° norvale 13 0. — Padavina v mm 6 0

Marijano Činkole

ki je večeraj, dne 25. septembra, ob 6. uri zvečer po dolgi in mučni bolezni, prevideva s sv. zakramenti za umirajočce, v starosti 76 let mirno zaspala v Gospodu.

Zemski ostanki nepozabne rajnice bodo jutri, dne 27. septembra, ob 3. uri popoldne v hiši žalosti Kapitarjeve ulice št. 4 slovesno blagoslovljeni in nato prepeljani na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. zadušne maše se bodo brale v župni cerkvi Sv. Petra.

Predragi rajnico pripravljamo v pobožno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, 26. sept. 1907.
Venci se na željo pokojnice hvaležno odklanjajo. 3273

Gozdni čuvaj star 42 let, oženjen, ki je služil v c. kr. gozdih, in govori slovensko in nemško, z dobrimi spretnostmi in enakimi službami. Plača po dogovoru. Natančneje se izve pri **JOS. ŠIRČA**, v Štirijah p. Ajdovščina. 3272 1

Gospodična zelo lepo pisavo in veščta obeh dež. Jezikov, se sprejme v pisarno. Naslov pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“. 3270-1

Lepi prostori, za gostilno, pisarne, skladišča itd. eventualno za stanovanja s kletjo in vrtom

so takoj oddati v hiši št. 67. na Sv. Petra nasipu. Več se poižve v upravnistvo „Slov. Naroda“ ali v hiši sami. 3268 1

Štev. 35.842.

Ustanove za invalide Pri mestnem magistratu v Ljubljani je izpraznjenih 5 mest ustanove za kranjske invalide po 63 K na leto. Pravico do te ustanove imajo bivši vojaki, ki so vsled vojaške službe nesposobni za delo in so ubogi ter lepega vedenja. 3243 2

Prošnje za podelitev teh ustanovnih mest morajo biti opremljene z dokazili o starosti, stanu, uboštvu, letem vedenju in o vojaškem službovanju ter jih je vložiti do 20. oktobra t. l. pri mestnem magistratu, ozir. pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu.

Mestni magistrat Ljubljanski, dne 17. septembra 1907.

Staroznana in dobrodoča manjša

gostilna

s koncesijo na zelo prometnem kraju v Ljubljani se odstopi proti primerni odškodnini. Tozadevne ponudbe pošiljati je pod „Gostilna“ na upravništvo „Slov. Naroda“.

Šolske knjige v predpisanih izdajah za vse šole se vedno dobé v „Narodni knjigarni“ Jurčičev trg št. 3.

Samo pristna goriška in različna vina se točijo najceneje

Goriškem vinotoču Ljubljana Stari trg 13.

Prodajalka

izurjena v trgovini z mešanim blagom išče službo. Ponudbe naj se blagovoljno vpoalati pod naslovom „O. U.“, Ribnica, poste restante. 317 3

Spreten sedlarski pomočnik se sprejme takoj v stalno delo. Iv. Kravos sedlar v Gorici.

Ura z verižico za samo K 2.—

Zaradi nakupa velike množine ur razpošila šlezijska razpošiljalnica: prekrasno pozlačeno 36-urno precizniško uro ankerico z lepo verižico za samo K 2.— kakor tudi šleto garancija. — Po povzetju razpošilja Prusko-šlezijska razpošiljalnica F. WINDISCH v Krakovu U/36. NB. Za neugajajoče denar nazaj. 3167

morske ribe se dobivajo vsak petek in postni dan pri

Jv. Buzzolini tvornica za salame in delikatesna trgovina v Ljubljani

Stritarjeve ulice. Naročila se radovoljno sprejemajo.

Pisarna za informacije v oseh vojaških uprašanjih, potrjena od pristojne oblasti, daje vsa potrebna navodila, zadevajoča vojaške posle, napotuje in jemlje v popolno oskrbo in punk one mladeniče, ki bi se radi po § 65 brambnega zakona usposobili

za enoletne prostovoljce. Natančnejša ustmena in pismena navodila daje v Zagrebu

M. Murić Kapucinska ulica št. 11.

Vinski mošt domač pridelek sladek, pristen rdeč in rumen točijo v

Sodnijskih ulicah št. 4. in na Rimski cesti št. 5

Br. Novaković vinorejci v Dalmaciji.

SUKNA In modno blago za obleke priporoča firma Karel Kocian tvornica za sukno v Kumpolcu na Češkem. Tvorniške cene. Vzorci franco. 2879 12

Sprejema zavarovanja Slovenskega življenjskega zavarovalniškega društva po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na dolžništvo in smrt z manjšajočimi se vspehmi.

Vsak član ima po potrebi poht pravico do dividende.

Blagajna

že rabljena in blagajničarska miza se kupita. Ponudbe na upravništvo „Slovenskega Naroda“ pod „Blagajna 200“.

„Narodna knjigarna“ Jurčičev trg št. 3. svojo bogato zalogo vsakovrstnih trgovskih knjig najboljše kakovosti. Cene nizke.

Cudovit je uspeh pri uporabi najnovejšega barvila za lase iz orebovega izvlečka

Nuisol Bergmanna & Ko. Dešin n. L.

Ta izvleček prekaša po svojem naravnem barvanju las in brade vsa dosedanja barvila. Naprodaj v steklenicah po K 2-50 pri: O. Fettich-Frankheim v Ljubljani. III 2103-7

Odlična moč za Kranjsko in Spodnje Štajersko. Išče se reprezentativen, zmogel in priden prodajalec, med trgovci prav dobro uveljavljen, ki bi delal samo za en predmet. Dobhodki 3600-4800 K. Znanje slovenske in nemške jezike. Ponudbe z navedbo referenc, starosti, vere in jamašine se prosijo pod „K 2778“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Ces. kr. avstrilske državne železnice. Izvod iz voznega reda. Veljaven od dne 1. maja 1907. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.: 4-58 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž (Samo ob nedeljah in praznikih od 2. junija do 8. septembra.) 7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica, Trst d. ž., Trbiž, Beljak, Celovec. 7-07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje. 9-05 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Celovec, Praga. (Samo od 1. junija.) 11-40 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, Celovec, Trbiž. 1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje. 2-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, Celovec, Praga, Trbiž. 3-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Rudolfovo, Kočevje. 7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Celovec, Praga, Trbiž. 10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, Trbiž. **Dohod v Ljubljano juž. žel.:** 8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, Kočevja. 8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Trbiža, Praga, Celovca, Beljaka, Gorice drž. žel., Trsta drž. žel.

„SLAVIJA“ vsajemno zavarovalna banka v Pragi. Po veličnosti druge vsajemne zavarovalnice naše države z vsakovrstnimi zavarovanji. Generalni zastopnik v Ljubljani, K. Upravn. in v Ljubljani, K. Upravn. in v Goriškem vinotoču, Stari trg 13.

Lep pes (bernhardinec)

1 leto star, se radi odpotovanja takoj po ugodni ceni proda. Naslov pove uprav. „Sl. Naroda“.

Elegantno meblovane sobe

s kopalno sobo in dobro brano se oddajo s 1. oktobrom v narodni obitelji v Gradcu. Posebno ugodno za visokošole. Več se izve pod naslovom: H. K. v Gradcu, Rehbauerstrasse 45, II. nadstropje, desno.

Ustanova za sirote.

Pri mestnem magistratu je izpraznjeno eno mesto Marije Paškové ustanove za sirote v letnem znesku 40 K. Do te ustanove imajo pravico v Ljubljani rojene sirote do dopoljenega 15. leta. Prošnje za podelitev tega ustanovnega mesta je vlagati do 15. oktobra letos pri podpisnem uradu. Mestni magistrat Ljubljanski, dne 17. septembra 1907.

Pozor! Proda se hiša in pet krasnih stavbnih parcel

na zelo pripravnem lepem kraju, pripravno za vsakem obrt. V hiši je več stanovanj. — Plača se samo 1500 kron, vse drugo se lahko vkunji. Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Kurjač ali strojnik

se išče k parni žagi na deželi, 3242 1 Ponudbe naj se pošiljajo pod št. 100“ na uprav. „Slov. Naroda“.

tesarjev sprejema proti dobremu plačilu

Ivan Zakotnik, tesarski mojster, Dunajska cesta št. 40. 1666-56

Ena ali dve elegantno urejeni sobi

se oddajo takoj. Predilne ulice št. 10, II. nadstr. levo. Ogleda se lahko od 1-3 ure pop.

Dobro izurjena prodajalka

veščta obeh deželnih jezikov želi službo takoj ali pozneje Sprejme tudi mesto blagajničarke. Blagobote ponudbe pod „prodajalka 20“ na uprav. „Slov. Naroda“.

2 spretna ključarska pomočnika (za ograje) se sprejmeta proti dobri plači v trajno delo. Kje, pove upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Blagajničarka in prodajalka se sprejme v trgovini z mešanim blagom pri Oton Homanu v Radovljici. Ponudbam naj se prilože prepisi izpričeval.

Več pomočnikov vajencev se sprejme za kleparsko obrt.

FRAN LONČAR, kleparski mojster v Spodnji Šiški št. 66.

Pozor! Proda se iz proste roke blizu Kranja vodna moč

okoli 100 konj. sil po jako ugodni ceni. Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“.

200 hl. vina belega in rdečega ima na prodaj po jako ugodni ceni na drobno in debelo vitez plem. Thierry v Sromljah pri Brežicah. Vse bližje se izve pri Francu Warletzu v Brežicah.

Za elegantni svet! Najfinejši pisemski papir

francoski in angleški v okusnih kasetah in zavitkih se dobiva v „Narodni knjigarni“ združeni s trgovino s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami Jurčičev trg 3.

„SLAVIJA“ vsajemno zavarovalna banka v Pragi. Po veličnosti druge vsajemne zavarovalnice naše države z vsakovrstnimi zavarovanji. Generalni zastopnik v Ljubljani, K. Upravn. in v Goriškem vinotoču, Stari trg 13.

Sprejema zavarovanja Slovenskega življenjskega zavarovalniškega društva po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na dolžništvo in smrt z manjšajočimi se vspehmi.

Vsak član ima po potrebi poht pravico do dividende.

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice številka 12

4012 132 Številka telefona 210.

prilagojena slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborno

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Otvoritev gostilne.

Slavnemu občinstvu v ljubeznivi naznanjam, da sem kot večletni gostilničar „pri Koruzniku“ prevzel in otvoril

gostilno „Vodnikov hram“

v Igriških ulicah številka 1

katero sem popolnoma moderno uredil in kjer bom sl. občinstvu vestno postrezal s pristno pijačo in okusno jedjo. Zahvaljujem se vsem, ki so mi izkazovali svoje zaupanje v prejšnji gostilni „pri Koruzniku“ na Rimski cesti in prosim, da me počaste tudi na sedanjem mestu, v „Vodnikovem hramu“.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan in Frančiška Ogorevc.

32. 9. 3

Grozdja

belega in črnega, ima nekaj vagonov naprodaj

JOSIP LOGAR
v Dinjanu (Istra.) 8243-2

Najcenejše solnčnike in dežnike domačega izdelka priporoča
JOSIP VIDMAR
Ljubljana
Pred školjo 19, Stari trg 4,
Prešernove ulice 4. 39

V Kranju na Glavnem trgu se takoj ceno odda **nov prostoren lokal,** z velikimi skladišči, šupo in dvoriščem, pripraven za vsako trgovino ali kako drugo primerno podjetje.
Naslov pove upravištvo „Slovenskega Naroda“. 2495-6

Podpisani se usojam javiti velecenjenemu občinstvu v Ljubljani in na deželi, da sem si nabavil

nov voz za prevažanje pohištva.

ter se priporočam za selitve ter vse druge vožnje po najnižji ceni. Dalje se priporočam za prodajo

premoga in drva.

Z velespoštovanjem

Martin Lampert

2450-10

Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 31.

FELIX TOMAN

stavbni in umetni kamnoseški mojster
Ljubljana, Resljeva cesta številka 30

nasproti skladišč južne železnice
priporoča svojo 3165-2

največjo zalogo vsakovrstnih

nagrobnih

spomenikov

piramid in obeliskov

iz črnega švedskega granita, sijenita in labradorja. Nagrobni križi iz belega kararskega, krastalskega in kraškega marmorja.

Naprava in prestavljanje kompletne rakev in monumentov na novo pokopališče.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji. Načrti in proračuni brezplačno.

Naročila na

vsakovrstne

ČASNIKE

revije
strokovne liste
zabavne liste
ilustrirane liste
humoristične liste
modne liste

ruske, češke, poljske, srbske, francoske, angleške, italijanske, nemške itd. prevzema

Narodna knjigarna

Jurčičev trg številka 3.

Vid Bratovž

Sv. Jakoba nabrežje 25

priporoča cenj. občinstvu iz mesta in z dežele kakor tudi ženinom in nevestam 206-89

svojo veliko zalogo različnega

pohištva po najnižjih cenah.

Anton Šarc

v Ljubljani Sv. Petra cesta 8.
izdelovanje perila in oprem za neveste.

Inventurna prodaja dokler bo kaj zaloge po silno znižanih cenah.

Izbrani vzorci švicarskih vezenin, damskega perila, moških srajc, posamezni namizni prtji, serviete, brisače in drugi predmeti.

Prevzemam vseh vrst perilo za izdelovanje ob cenem zaračunanju.

Svetlolikalnica

Ljubljana, Kolodvorske ulice številka 8.

Svetli blesk ovratnikov in manšet daje perilu lepoto in trdnost nasproti navadnemu svetlemu likanju.

Zavod sem uredil tako, da se perilo, obleka, bluze, zastorji snažijo z največjo skrbnostjo in varovanjem, za kar prevzemam vse jamstvo.

Obilega obiska prosim

z odličnim spoštovanjem

Anton Šarc.

3058-9

Poslano!

Slav. občinstvu, staršem, šolski mladini ter uradom dajem na znanje, da sem primoran zaradi pomanjkanja prostora in svetlobe svojo trgovino na **Mestnem trgu št. 11** moderno prezidati in ker moram svoje sedanje prostore v najkrajšem času izprazniti, **dovoljujem** od danes naprej vsakemu kupcu, ki si hoče **prav cenó** blago nabaviti in sicer na vse papirnate izdelke, pisalne in risalne potrebščine ter vsake vrste galanterijsko in norimberško blago sploh vse, kar je sedaj v zalogi,

10 do 15% popusta od računa

izvemši šolske knjige in zvezke.

P. n. trgovce na deželi opozarjam na ugodno priliko. Upam, ker je to redka prilika, da me bo de. občinstvo mnogo posečalo v svojo lastno korist in se priporočam z najodličnejšim spoštovanjem 2489-12

FR. IGLIČ

trgovina s papirjem in galanterijo.
Na drobno in na debelo.

Narodna knjigarna

Ljubljana, Jurčičev trg 3

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami.